)7 (8939)

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

08 (8940) | 1959 оной майн 10, воскресени | Сэн 20 мүнгэн

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн баярай һайндэр июлиин 4—5-да болохонь. Энэ түүхэтэ һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтая!

артийна һуралсалай жэлые эмхитэй һайнаар дүүргэхэ

ртийна һуралсалай жэл хээ байна. Кружок, политули, семинарнуудта һураг- мүн бэеэ даагаад һурадаг унистнууд КПСС-эй XXI съезматериалнуудые үзэжэ, һуралйнгаа жэлые дүүргэхэнь.

ртиин XXI съездын урда тээ ubликын ажалшад, тэрэ тоодо йина һуралсалда хабаадагшад, айнгаа ажахые 1959—1965 дта хүгжөөхэ даабарита тээай тезисүүдые ехэ эдэбхитэйзүбшэн хэлсэһэн юм. Энэмнай а далайсатайгаар коммунизм уулха асари ехэ хараа түсэбүүзохёолгодо ехэ туһа хүргөө. жэ олон миллион зон гүрэн н удха шанартай асуудалнуушиидхэлсэһэн байна. КПСС-эй съездын шиидхэбэринүүд хакоммунистическэ байгуулалтеориин асуудалнуудые бүри рхойлхо хэрэгтэ марксистсконскэ һургаалые шадамар бэрхэрэглэһэн жэшээ боложо э.

ПСС-эй XXI съездын материалтай һайтар танилсаһанай р коммунистнууд болон парабэшэ эдэбхитэд марксистсконскэ һургаалые шудалха бүри хүсэлэнтэй болоһон байна. жогууд, семинарнуудта һураг- хэшээлэй үедэ ойлгожо, хадууабаһан юумэеэ олониитэдэ хөө- үгэхын тула ойлгууламжын рмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаг болоо.

анай республика дотор энэ жэпартийна һуралсалда 28 мянхүн хабааданхай. Мүнөө үеын ал үзэхэ 500 политһургуули, жогууд, политическэ экономибэрийн экономико шудалха семинар болон кружок, эконо- шудалха 10 партийна һур- КПСС-эй түүхэ шудалха кружок, семинар хүдэлнэ.

ропагандистнарай бэлэдхэл, шадабарииие һайжаруултулада партийна организациаар һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ хүэри хэгдээ. Республика дотор- хоёр мянга гаран пропагандисмүнөө хүдэлжэ байдаг. Эдэолонхинь пропагандистын дүр- схэтэй болоһон, дээдэ бодунда эрдэмтэй хүнүүд юм. С-эй обкомой пропаганда, агин таһаг партиин XXI съездын риалнуудаар аймагуудтахи агандистнарай хэдэ хэдэн сер зарлаһан байна.

мэ семинар тэдээндэ ехэ ту- байгаа. Эдэ бүгэдын ашаар он кружок, семинарнуудай хүэри эли бодо һайжараа. Жедорожно, Яруунын, Мухаршэ- Кударын, Прибайкалиин, агатайн районуудтахи хэдэ кружок, семинарнууд энэ һайнаар хүдэлнэ.

рксистско-ленинскэ һургаалай ла шухала асуудалнуудаар тическэ хэдэн конференци, , хөөрэлдөөн энэ жэлдэ үнгөө. Пропагандистнар, пар-, советскэ эдэбхитэд, алба шад эдээндэ олоороо хабаая байна. Жэшээнь, партиин съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрухэһэн элидхэл соохи теорибаатай асуудалнуудта зорюуаһан конференци Железнодою районда эмхитэйгээр үнгэдөө. Республикын эрхим пропагандистнарай нэгэн Ф. И. Аксенов эндэ табигдаһан асуудалнуудта хүнүүдэй анхарал шадамараар хандуулжа, конференциеэ һонинoор, бүгэдын хабаадалгатайгаар үнгэргөө. Байкало-Кударын, Прибайкалиин, Баргажанай аймагуудта экономическа асуудалнуудаар баһа иимэ конференци болоһон байна.

Партиин айкомуудай политическэ гэгээрэлэй кабинедүүдтэ КПСС-эй түүхээр, политическэ экономёор лекцинүүд уншагдаһан, съездын материалаар, мүн теориин асуудалнуудаар номой выставкэ эмхидхэгдэһэн байна.

Гэхэ зуура партийна һуралсалда үшөөл ехэ дутагдалнууд бии байһаар. Зарим кружогууд болон семинарнуудай хэшээл муугаар үнгэргэгдэдэг, элдэб шалтагаанһаа таһалдадаг зангаараа. Заримандаа хэшээлынь ёһо тэдысэ үнгэргэгдэдэгшье ушар бии. Жэшээнь, Заиграйн аймагай XXI партъездын нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин дэргэдэ КПСС-эй түүхэ шудалха кружогые колхозэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Митыпов хүтэлбэрилдэг нэрэтэй юм. Теэд партийна даабаридаа хайша хэрэгээр хандажа, һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо орэйдоо нэгэ хэшээл хэһэн байгаа. Энэ колхозой партийна организациин бюро, партиин Заиграйн айком саг дары хэмжээ абаагүй, дутагдалынь зайсуулаагүй, Мүн Бичурын, Зэдын, Хэжэнгын аймагуудай, Советскэ районой зарим партийна организацинуудта ехэ дутагдалнууд бии.

Республика доторнай май һарын эсэстэ партийна һуралсалай жэл дүүрэхэнь. Тиимэһээ энэ хугасаа соо үшөө 3—4 хэшээл болохо байна. Мүнөө партийна организацинууд һуралсалайнгаа жэлые эмхитэй һайнаар дүүргэхын тулада хэмжээ абаха, программаһаа гээгдэжэ ябаһан газарта тэрэниие хүсэлдүүлхэ ёһотой. Һүүлэй хэшээл дээрэ пропагандистнь һуралсалай дүн гаргаха, КПСС-эй XXI съездын материалнуудай эгээл орёо асуудалые тайлбарилан хөөрэжэ, тэрэниие гүйсэдөөр ойлгуулжа үгэхэ уялгатай. Прибайкалиин, Кабанскын, Курумканай аймагуудта зарим парторганизацинууд партиич XXI съезд дээрэ табигдаһан теориин асуудалнуудаар түгэсхэлэй теоретическэ конференци эмхидхэхээр хараална. Энэнь һайшаалтай.

Мүнөө жэлдэ хоёр мянга гаран коммунистнууд бэеэ даагаад, марксистско-ленинскэ һургаалые шудалжа байдаг. Тэдэнэй дунда семинар хэхэ гү, али мүнөө үеын шухала асуудалнуудаар конференци зарлаха шухала. Партийна һуралсалда тохёолдодог дутуунуудые хараада абажа, саашадаа шухала тобшолол хэхын тулада энэ жэлэй партийна һуралсалай дүнгүүдые кружок, семинар, политһургуулинуудай һурагшадай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэхэ хэрэгтэй. Энээндэнь бэеэ даагаад һуралсагшад, партиин айкомуудай, горкомуудай түлөөлэгшэд байлсаха ёһотой.

Партийна һуралсалай жэлые эмхитэй һайнаар дүүргэхэ асуудалда партийна организацинууд, КПСС-эй айкомууд, горкомууд онсо анхарал хандуулха уялгатай.

лалтын үдэрэй хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баярай суглаан болобо

лтлеровскэ Германиие илажа, түрэлтэнэй түүхэдэ ороһон гайлагта илалтын 14-дэхи жэлэй һайндэрлэлгэдэ зорюулагдабаярай суглаан майн 8-да бо- Дайнда хабаадаһан алдарта дэй советскэ комитет энэ сугэмхидхэһэн байна.

аждан болон Эсэгэ ороноо алгын Агуухэ дайнай алдаргүүд, завод болон фабрикай түрүүшүүл, советскэ интенциин түлөөлэгшэд, Союзуубайшангай Колонно зал соо роо суглараа. Советскэ Союзай алнууд, элдэб түрэлэй сэрэг- Маршалнууд, советскэ Зэб- Хүсэнүүдэй генералнууд боадмиралнууд, Советскэ Союзай ннууд, мүн дайнда хабаадаһан а хүнүүдэй Америкын делегэшүүд сугларагшадай дунйлсаа.

СС-эй Центральна Комитедэй нум суглаанай хүндэтэ президиумдэ баяр баясхалангай оршон байдалда һунгагдаба.

Дайнда хабаадаһан алдарта хүнүүдэй советскэ комитедэй түрүүлэгшэ Советскэ Союзай Маршал К. А. Мерецков тобшохон үгэ хэлэжэ суглаа нээгээ.

Дайнда алдаршаһан, гүрэнэй нэгэдэхи подшипниково заводой ахалагша мастер В. А. Соболев, урдань летчик ябаһан Советскэ Союзай Герой Л. Н. Литвинова, дайнда хабаадаһан алдарта хүнүүдэй Америкын делегациие хүтэлбэрилэгшэ Джозеф Половский болон бусад суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

Москвагай пионернүүд болон һургуулиин үхибүүд суглаанда хабаадагшадые амаршалаа.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ эльгээхэ амаршалгын бэшэг туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр суглаан дээрэ баталан абтаба.

Баярай суглаанай һүүлээр ехэ концерт харуулагдаһан байна.

(ТАСС).

Улан-Удын сэмбын фабрикын аппаратно-ээрэлгын цехын аппаратчица П. В. Афанасьева фабрикынгаа уралан нарижуулагшадай нэгэн юм. Тэрэ хадаа халаан бүхэнэйнгөө нормо хододоо үлүүлэн дүүргэдэг. **Зураг дээрэ:** нүхэр Афанасьева.

З. Веснинагай фото.

Ехэ һайндэрые иигэжэ тэмдэглэхэбди

Улан-Удын модоной заводой директор нүхэр П. Яхновецкиин хөөрөөнһөө

Эршэтэ ажалаараа коммунизмын гэрэлтэ һайхан сагые улам ойртуулжа байһан олон миллион совет арад партиингаа хараалһан асари ехэ түсэбые бэелүүлхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэнэ.

Бүгэдэарадай энэ тэмсэлдэ манай заводой хүдэлмэришэд мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, шэнэ долоон жэлэй түрүүшын жэлэй даалгабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна. Партиин XXI съездын болоһоной һүүлээр заводой бүхы хүдэлмэришэд арга боломжоёо хаража үзөөд, долоон жэлэйнгээ даалгабариие зургаан жэлдэ дүүргэхэ гэһэн харюусалгатай уялга абаһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо цех, халаан, бригада бүхэндэ мүрысөөн улам хүсэтэйгөөр дэлгэрээ. Коммунистическэ ажалай бригада халаан, цех гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө олон хүдэлмэришэд мүрысэнэ. Ажалдаа хүн бүхэнэй иигэжэ коммунистическэ ёһоор хандадаг болоһоной ашаар заводой цех бүхэн 4 һарынгаа даалгабариие болзорһоонь урид дүүргээ. Модо хюрөөдэдэг цех 4 һарын туршада түсэбһөө гадуур 14 мянган кубометр модо хюрөөдэжэ, Эхэ оронойнгоо барилгануудта эльгээгээ. Заводой бусадшье цехүүд дүрбэ һарынгаа даабариие болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн гүйсэтэр хоёр һара хүрэхэгүй саг үлэбэ. Манай коллектив арадуудай хани барисаанай энэ һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтаха гэжэ шиидээд, цех, халаан, бригада бүхэн дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абажа байна.

Заводой хүдэлмэришэд 300 жэлэй ойн һайндэр хүрэтэр долоон һарынгаа даалгабариие дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2 мянга 500 кубометр тайрагдаһан модо Эхэ оронойнгоо барилгануудта эльгээхэ зорилготой. Хюрөөдэгдэһэн тёс, модоор хэгдэһэн элдэб амһартанууд түсэбһөө гадуур мүн лэ ехээр гаргагдаха юм. Манай коллектив һайндэр хүрэтэр модо хюрөөдэхэ долоо һарынгаа даалгабари дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 17 мянга шахуу кубометр модо хюрөөдэн гаргахаар хараална. Хюрөөдэгдэһэн модые ороной барилгануудта ашаалжа эльгээхэ түсэб нилээд үлүүлэн дүүргэгдэхэ юм.

300 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан энэ харюусалгатай уялгаяа дүүргэхын тула эмхидхэлэй ехэ ажал хэхэ шухала байна. Энээниие хараадаа абажа, заводойнгоо бүхы цехүүдые капитальнаар заһабарилха даалгабаряа богони болзорто дүүргээбди. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын тула уралан нарижуулгын дурадхалнуудые олоор хэрэглэхэбди, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдые танилсуулха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табихабди. Үнгэрэгшэ үбэлэй туршада бүхы хүдэлмэришэднай мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула техническэ һуралсал гараһан байна.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн гүйсэтэр заводой цех, халаан, бригада бүхэнэй дунда социалистическэ. коммунистическэ мүрысөөн улам хүсэтэйгөөр дэлгэрхэ юм. Татьяна Сухановагай хүтэлбэрилдэг бригада завод соогоо дэлгэрһэн коммунистическэ мүрысөөндэ түрүүлээд, коммунистическэ ажалай бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Энэ бригадынхид ВЛКСМ-эй Октябрьска райкомой дамжуулгын Улаан тугые 2 һарын турша соо барижа байна. Бригадын гэшүүд заводэй комсомолой комитедэй багахан улаан тугта хүртэнхэй. Эдэнэр һаяар «Механлит» заводто ошожо, коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүдэй дүй дүршэлтэй танилсахань. Комсомолой гэшүүдһээ бүридэһэн энэ бригада эршэтэй шангаар ажаллахынгаа хажуугаар үдэшын һургуулида һайнаар һуралсана. Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэдэг механическа, электроцехын хүдэлмэришэд, модо болбосоруулдаг цехын халаанайхид, модо хюрөөдэдэг цехтэ ажалладаг нүхэр Ивановой бригадынхид коммунистическэ ажалай цех, халаан, бригада гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөндэ улам эдэбхитэйгээр хабаадалсажа оробо.

Заводой цехүүдтэ ажалладаг нүхэд Занданов, Цыденов, Дынжинова болон бусад партиин хараалһан түсэбые бэелүүлэлсэхэ зорилгоор шэн габьяатайгаар ажаллана.

Республикын ехэ һайндэрэй эхилтэр завод шадарай тосхониие болбосон түхэлтэй болгохо тушаа ехэ ажал хэгдэхэ байна. Байрын гэрнүүдэй хажуугаар элдэб модод, һөөг бургааһан элоор таригдаха. Һайндэрэй эхилтэр 8 квартиратай байрын гэр тушаагдахаар хараалагдана.

Заводой комсомолой комитет 300 жэлэй ойн һайндэртэ мүнөөнһөө бэлэдхэжэ эхилээ. Эндэхи залуушуул һайндэрэй үедэ элдэб мүрысөөнүүдые хэхээр, зугаа наада үнгэргэхөөр хараална.

Бурят ород болон бусад арадуудай хани барисаанай ехэ һайндэрэй хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө заводой хүдэлмэришэд бүхы хүсэеэ элсүүлхээр бэлэн байна.

Республикын колхоз, совхозуудта һү һаалга тухай

1959 оной майн 1-нэй мэдээн

Аймаг	Бүхыдөө һаагдаһан һүн: Энэ оной социалистическэ уялгын дүүргэлтэ (процентээр)	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): январь—апрель һарада	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн (килограммаар): Тэрэ тоодо апрель һара соо	Гүрэндэ һү худалдаа хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ (процентээр)
Ахын	18,5	36	12	23,6
Байкало-Кударын	22,3	434	139	48,7
Хойто-Байгалай	23,9	431	116	—
Кабанскын	21,3	464	128	49,6
Закаменай	20,9	256	73	52,3
Баунтын	22,0	321	81	—
Түнхэнэй	19,7	333	93	45,2
Баргажанай	18,5	288	96	38,2
Прибайкалиин	23,2	505	135	57,2
Курумканай	18,3	304	90	42,9
Хориин	17,6	276	78	39,2
Хэжэнгын	19,5	270	82	38,1
Ториин	15,8	249	57	41,4
Иволгын	24,7	442	95	61,8
Кударын	17,8	265	79	43,6
Бичурын	17,0	317	71	41,1
Мухаршэбэрэй	17,8	277	66	47,0
Яруунын	17,5	275	75	38,8
Тарбагатайн	17,8	397	89	48,4
Кяхтын	16,8	348	84	32,4
Заиграйн	18,0	297	75	37,5
Сэлэнгын	17,5	364	73	47,0
Зэдын	14,0	237	66	34,2
СОВХОЗУУД:				
Сэлэнгын	25,6	489	116	67,6
Иволгын	24,7	515	131	46,2
Кабанскын	22,8	482	83	46,9
Бичурын	22,5	577	188	48,3
Борьёогой	20,6	554	150	42,8
«Эрдэм»	20,0	441	122	59,9
Кяхтын	17,6	473	114	35,1
Яруунын	16,0	336	93	38,7
Хориин	15,0	314	76	—

* * *

Республикымнай колхоз, совхозуудай һаалишад, малшад байгша ондо һү һаалияа нёдондонойхиһоо 1,4 дахин дээшэлүүлхэ гэһэн юм. Теэд энэ жэлэй үнгэрһэн дүрбэ һарын дүнгүүдһээ харахада, социалистическэ уялгамнай муугаар дүүргэгдэжэ байна. Мүнөө республикын нэгэшье аймаг (Ахаһаа бэшэн) һү һаалгые дээшэлүүлхэ харааламжаяа дүүргээгүй байшоо. Зарим аймагуудта һү һаалгань нёдондоной энэ үеынхиһээ ехээр доошоо ороо. Жэшээлхэдэ, һү һаалгань Зэдын аймагта 40, Сэлэнгэ—34, Заиграйн аймагта—30 процентээр хороһон байха юм. Юун дээрэһээ иимэ гээгдэлдэ орооб гэхэдэ нёдондо «ган жэл болоод, үбһэ тэжээлэй дутамаг байһан дээрэһээ һү һаалга ехээр доошолоо» гэжэ олонхи колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шалтадаг заншалтай. Үнэндөө һү һаалиин гүүртэ, фермэнүүдтэ эмхидхэлэй хүдэлмэриин һулаар ябуулагдаһан, үхэр малай харууһа, тэжээлэй муу байһан дээрэһээ, үнеэд һү шэмээ ехээр доошолуулаа бшуу. Фермэ, гүүртэнүүдэй үнеэдтэ үбһэ, тэжээлыень уридшалан хүсэд буйлуулангүй, миин эдюулдэг ушар олон үзэгдэнэ. Үнеэдтээ бүлеэн уһа уулгаха тушаа оролдолго багаар гаргагдадаг байгаа. Тиимэһээ һаалишадай дунда ажалай журам һула, тэдэнэй заримань ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг байна.

Хэдэ хэдэн аймагуудта һүнэй багаар һаагдаһан дээрэһээ гүрэндэ һү тушааха, худалдаха түрүүшын кварталай түсэб дүүргэгдээгүй. Жэшээлхэдэ, Кяхтын, Заиграйн, Баргажанай, Зэдын, Хэжэнгын аймагуудай колхозууд һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб оройдоол 32—38 процент дүүргээд байна.

Иимэ гээгдэлһээ гараха хэмжээ абаха шухала. Мүнөө республикымнай ажалшад Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэл болоһон ойе ажалай эрхим бэлэгээр угтахын тула нютаг нютагай малшад һү, мяха гүрэндэ тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 25 болотор сүм дүүргэхээр шиидээд, ажаллажа захалаа.

Үхэр малаа хаа хаанагүй бэлшээридэ гаргахаар саг болохонь. Теэд энээндэ эртээнһээ һайнаар бэлдэжэ, бэлшээриингээ газарые зүбөөр хубаарилха, гансахан хүхэ ногоондо найдаад байха бэшэ, үнеэдтээ нэмэлтэ ногоон тэжээл эдюулхэ тухай мүнөөнһөө бодомжолхо хэрэгтэй. Энэ зорилгоор колхоз, совхозууд малдаа ногоон тэжээл болгожо эдюулхэ ургамалнуудые ехээр тариха зэргэтэй.

Һү һаалгые эрид дээшэлүүлхын тулада партиин айком, аймгүйсэдкомууд, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд фермэ, гүүртэнүүдтэхи бүхы ажал хүдэлмэриие һайжаруулха, зүбөөр эмхидхэхэ тухай хэмжээ абаха зэргэтэй. Гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ колхознигууд болон хүдэлмэришэдые, алба хаагшадые олоор элсүүлжэ, тэдэнэй хубиин ажахыһаа һү ехээр худалдан абажа тушаадаг болохо тухай бодомжолхо шулаха.

Сабшалангаа һайса үтэгжүүлнэ, уһална

Энэ жэлдэ Ахын аймагта эртэ дулааржа, хадын саһан түргөөр хайлажа эхилээд, Аха, Дэбии, Таханаа голнуудые зубшаһан нуга тохойнуудай сабшалангай газарнуудые һайрамай уһаар һайса уһалхын тула «Улаан малшан», «Коммунизм» колхозуудай луговодууд ехэхэн оролдолго гаргажа байна.

Эндэхи «Улаан малшан» колхозой түрүү луговод нүхэр А. Шобоев энэ хабартаа Доодо, Дээдэ Жаханаа гэжэ газарнуудай һайн ногоотой сабшалан уһалха һубаг канавануудые бэлдэжэ, мүнөө нилээд ехэ газар уһалаа. Эндэхи малшад сабшалангай газарта наг шэбхэ һайса гаргаһан байгаа.

— Нёдондо сабшалангай га бүриһөө 16 центнер үбһэ абаа һэмди. Харин мүнөө жэл га бүриһөө 20—25 центнер абахабди,—гэжэ үбгэн луговод Шобоев хөөрэнэ.

Тиихэдэ «Коммунизм» артелиин үндэр наһатай гэшүүн нүхэр Шарлай Дондокович Аюшеев һаяхан колхозой правленидэ ороод, иигэжэ мэдүүлээ:

— Би мүнөө дала һайса гаража ябанаб. Теэд энэ һаруул һайхан ажабайдалые хаража ябахадаа, миин һууха аргамнигүй. Шадалайнгаа зэргээр колхозойнгоо сабшалан уһалха хүдэлмэридэ хабаадаха хүсэлэнтэйб, тусхай газар даалгажа үгэгты,—гээ һэн.

Мүнөө Шарлай Аюшеев Жэлгэн, Доодо Балагта гэжэ газарай сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргана, уһална.

Энэ артелиин һаалишад, малшад өөһэдынгөө үбэлжэдэг бууса шадарай сабшалан дээрэ наг шэбхэ ехээр гаргаа. Жэшээнь, Дээдэ Балагтада ажалладаг ахалагша һаалишан хүбүүн Аюр Гармаев гансаараа 250 шарга, Хасууртын мал адуулагшан Аюр Иванов, Доодо Тэргэтын һаалишан Хорлуу Жужаева тус бүридөө 150—200 тэргэ, наг шэбхэ сабшалан дээрээ гаргажа тарааһан байна.

Мүн эдэ колхозуудай сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэридэ Орлигой дунда һургуулиин һурагшад, аймагай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр туһална.

Д. Дугаров.

России гүрэнтэй Бурят ороной нэгэдэһээр 300 жэлэй ойе һайндэрлэхэ тухай мэдээсэлые республикымнай ажалшад ехэтэ һайшаана, ажалай шэнэ бэлэгүүдээр угтахаяа уялгануудые ябана. Зураг дээрэ: Улан-Удын мебельнэ фабрикын станочно цехын начальник агитатор Д. С. Астахов алдарта ой тухай хөөрэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ойлгууламжын хүдэлмэри иигэжэ эмхидхэнэбди

Орон дотороо коммунизм үргэн далайсатайгаар байгуулха тухай түрэл Коммунистическэ партиингаа табиһан зорилгые манай аймагай ажалшад тон ехэ баяр баясхалантайгаар угтаа.

Ажалшадые долоон жэлэй асари ехэ түсэбүүдтэй танилсуулха, тэрэнэй гүнзэгы удхые хүн бүхэндэ ойлгуулха, коммунизм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ өөрынь хүндэтэ һуурие хүн бүхэндэ олгохо гэһэн зорилго аймагай партийна организациин урда гараһан байна.

КПСС-эй XXI съездын боложо байха үедэ, тэрэнэй һүүлээр зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри бүри үргэн далайсатайгаар ябуулагдадаг болоо. Съездын материалнуудаар парторганизаци бүхэндэ «КПСС-эй XXI съезд—коммунизм байгуулагшадай съезд» гэһэн темээр агитаторай семинарнууд үнгэргэгдөө. Тэдэ семинарнууд дээрэ аймагай партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд элидхэлнүүдые хээ һэн. Гадна. аймагай агитаторнууд семинарта суглуулагдажа, «Долоон жэлэй түсэб — орон дотороо коммунизм байгуулха экономическа программымнай таһаршагүй хубинь мүн, тэрээнтэй дашарамдан агитаторнуудай зорилгонууд» гэһэн элидхэл хэгдэһэн байна. Съездын боложо үнгэрһэнһөө хойшо 21 агитколлективүүдтэмнай 3—4 дахин семинар үнгэргэгдөө. Мүнөө хамта 280 гаран агитатор съездын материалнуудаар зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байна.

Худанай леспромхозой партийна эхин организациин (секретаринь нүхэр Максимов, агитколлективынь хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Доржиев) агитколлектив илангаяа һайнаар хүдэмэлрилжэ байдаг. Эндэхи агитаторнууд даажа абаһан айлнуудтаа хододоо ябажа, долоон жэлэй түсэбүүдтэй танилсуулдаг, коммунизмын жаргалта саг тухай хөөрэжэ үгэдэг, урдаа байһан зорилгонуудыень хүн бүхэндэ ойлгуулдаг байна. Багша агитатор нүхэр Балжирова зондо КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдые хөөрэжэ үгэхэһөө гадна, уластүрын хоорондохи байдалаар, ажахы болон ажаһуудалай асуудалнуудаар лекци уншадаг байха юм. Агитатор-хүдэлмэришэд В. Вениаминов, И. Дьяченко гэгшэд долоон хоногто нэгэ дахин сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэйгөө ямар нэгэн асуудалаар хөөрэлдөө хэдэг, политическэ һонинуудые дуулгажа байдаг. Эндэ дала наһатай пенсионер Борисов үбгэнэй оролдосотой, эдэбхитэйгээр ажаллажа байдагыень онсолон магтаха хэрэгтэй.

Мүн «Коммунизм» колхозой партийна эхин организацида ойлгууламжын хүдэлмэри бараг һайнаар ябуулагдажа байдаг. Һүүлэй үедэ эндэ агитаторнуудай семинар һонирхолтойгоор, сугларгашадта һайн туһаламжа үгэхөөр үнгэргэгдэдэг болоо. Иимэ семинарнуудта хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, бэлэдхэл һайнтай багшанар, КПСС-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд уригдажа, лекци уншадаг байна. Эндэхи агитаторнууд долоон жэлэй түсэбөөр, абаһан уялгануудаараа харуулан ойлгуулха агитаци һайнаар шэмэглээд, һонирхолтойгоор эмхидхээ. «Колхознай, бригада, фермэнүүднай 1959 ондо, хойшонхи жэлнүүдтэнь юунэй түлөө тэмсэхэб» гэһэн гаршагтайгаар зохид диаграмма зурагдаа.

Һүүлэй үедэ аймагай партийна, советскэ, ажахын органуудай хүтэлбэрилхы нүхэд зоной урда элидхэлнүүдые олоороо хэдэг болоно байна. Съездын һүүлээр нютаг нютагуудта, предприяти, эмхи зургаануудта болоһон митингнүүд дээрэ хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд һонирхолтой элидхэлнүүдые хээ. Эдэ митинг болон суглаануудта хамта 2 мянга гаран хүн хабаадаһан байна.

Март һарын эхеэр «КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съездын дүнгүүд болон аймагай партийна организациин зорилгонууд» гэһэн асуудалаар партийна эдэбхитэдэй суглаан үнгэргэгдөө һэн. Һүүлээрнь бүхы партийна эхин организацинуудтамнай баһал энэ асуудалаар суглаанууд үнгэргэгдөө.

Түрүүн хараалһан 1959 онойнгоо уялгануудые дахин хаража үзөөд, дээшэлүүлэгдэһэн шэнэ уялгануудые абаабди. Тиигээд тэдэ абаһан уялгануудаа заатагүй дүүргэхын түлөө эртээнһээ шангаар тэмсэжэ захалха шухала байһан тухай зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Долоон жэлэй туршада малаа түргэнөөр олошоруулжа, ашаг шэмыень хоёр-гурба дахинаар дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табиһан манай колхозникууд, тон түрүүндэ, малдаа бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэдэг болохо гэжэ шиидэә. Тиигээд шэнэ һубаг, канавануудые татаха, сабшалангуудые һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Гол горхонууд дээрэ 12 ехэ хаалтанууд баригдаа. Энэ шухала хүдэлмэри дээрэ аймагай залуушуулай ехэ оролдолго гаргаһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тиигэжэ 7 мянгаад гектар сабшалан, тарялан нэмэжэ уһалагдаха болобо.

Түрэл Бурят оронойнгоо Ородой гүрэндэ һайн дураараа ороһонһоо хойшо үнгэрһэн 300 жэлэй алдарта ойн һайндэрые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө социалистическэ мурысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ захалба. Ажалшад шэнэ шэнэ уялгануудые абана, һайн үүсхэлнүүдые гаргана. «Победа» колхозой түрүү хонишон Цыпилма Ванзатова 100 эхэ хонин бүриһөө 200 хурьга абажа, түлжүүлхэ уялга абаба. Энэ хонишон январь, февраль һаралнуудта хонин бүриһөө хурьга абажа, һайнаар түлжүүлээ.

Иигэжэ орон дотороо коммунизм байгуулха зорилгонуудые һайнаар ойлгоһон колхозникууднай шэн габьяатайгаар, үүсхэл эдэбхитэйгээр, урма зоригтойгоор ажаллажа байнхай.

КПСС-эй XXI съездын материалнуудые зүбшэн хэлсэхэ, шудалха үедэ 100 холо гаран лекци, элидхэл уншагдаа. Лекторнүүд гансашье КПСС-эй XXI съездын материалнуудаар бэшэ, мүн ниитэ-политическэ, научно-естественнэ темэнүүдээр лекци уншадаг юм.

«Знани» гэжэ бүлгэмэй Сулхариин хүдөөгэй бүлэг лекторнүүд илангаяа һайнаар ажаллажа байдаг. Эндэ «Долоон жэл соо промышленностиин хүгжэлтэ», «Яажа одонуудта хүрэхэб», «Социалистическэ зөөри хамгаалха, ниитын гурим сахиха гээшэ бүхы ажалшадай хэрэг», «Шажан гээшэ хуушанай үлэгдэл, тэрээнһээ яажа хахасахаб», «Гэр бүлэдөө үхибүүдые зүбөөр хүмүүжүүлхэ тухай» гэхэ мэтын темэнүүдээр һонирхолтой лекцинүүд уншагдана.

Аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ажалаа нилээд шэнэдхэн һайжаруулаа. Олонхи клубуудта, Культурын байшангуудта эмхидхэгдэһэн уран һайханай самодеятельностиин кружогууд урданайхиһаа һураггүй эдэбхитэйгээр ажалладаг, зонине һонирхуулхаар зүжэг, наада табидаг, концерт харуулдаг болонхой. Республикын уран һайханай самодеятельностиин харалгада хабаадалсажа, манай аймагай дуушадай суглуулагдамал хор нэгэдэхи һуури, бүхы дээрээ аймаг хоёрдохи һуури эзэлээ.

Ингэжэ бидэнэр КПСС-эй XXI съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые ажалшан бүхэндэ һайнаар, гүнзэгыгөөр, тодорхойгоор ойлгуулхын түлөө оролдожо байнабди.

Тиигэбэшье КПСС-эй XXI съездын материалнуудаар зоной дунда ябуулагдажа байһан ойлгууламжын хүдэлмэридэ дутуу дунданууд үшөөл олон бии. Энэ шухала хэрэгэй ямараар ябажа байһание, политическэ агитациин хэр удхашанар һайнтай байһыень КПСС-эй айкомой пропаганда болон агитациин таһаг, партийна эхин организациин секретарьнууд һайнаар хинан шалганагүй, ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ янза бүриин арга дүршэлнүүд гүйсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинуудта агитаторнуудынь муугаар ажаллана. Эдэ колхозуудай партийна эхин организациин секретарьнууд нүхэд Тогмитов, Найданов гэгшэд агитаторнуудаа һайнаар хүтэлбэрилнэгүй.

Долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө эрид шангаар тэмсэжэ захалһан ажалшадтаа зориг дээрэнь зориг оруулхын, баяр дээрэнь баяр оруулхын, коммунизмын жаргалта сагай удхые һайнаар ойлгуулхын тулада аймагай партийна организаци бүхы оролдолгоёо гаргаха байна.

С. Автушенко,
КПСС-эй Хэжэнгын айкомой секретарь.

Шубуу үсхэбэрилгэдэ анхарал табигданагүй

Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи комплекснэ бригадын шубуунай фермэ Абрамово нуурай хойто эрьедэнь һууриjжанхай. Һаяшаг болотор энэ фермэ XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ажахы гэжэ тоотой байһан юм. Теэд энээниие фермэ гэжэ нэрлэхэнь бэрхэтэй байгаа.

Эндэ хүрэжэ ерэхэдэмнай, шубуушан Александра Полищук ажалдаа байжа, хэжэ байһан хүдэлмэритэйгөө танилсуулжа эхилбэ.

—Фермэ дээрээ оройдоол 180 нугаһатайбди. Үнгэрэгшэ үбэл, хабар 70 нугаһан үхэшөө. Биратай үндэгэшье абажа шадагданагүй. Шубуудаа һайса эдеэлүүлхэ тэжээлгүй аад, ямаршье үндэгэ абтахаб даа,—гэжэ тэрэ гэмодолтойгоор мэдүүлбэ.

Яахадаа, юун дээрэһээ үхэл тахал гараа гээшэб, яахадаа үндэгэ үсөөн абанаб гэхэдэ, энэ «фермэ» тон муу байратай юм. Холоһоо харахада хушалгашьегүй орбогор, муу байра харагдадаг, газаа досоогоошье муухай байна. Үбэлдөө байрань ехэ хүйтэн, сэбдэг мүльһэн болошодог.

Тиин зоотехник нүхэр Лободинагай зохёоһон рационие хаража үзэхэдэ, нэгэ нугаһанда оройдоо 80 грамм холигдомол тэжээл, 60 грамм ороохо тарянай зүйл хүртэнэ.

Шубуу нугаһадаа олоор үдхэжэ, мяха абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зоотехник нүхэр Лободина, комплексно бригадын бригадир нүхэр Кокорин гэгшэд хайхарамжагүйгөөр хандаһан болоно.

Долоон жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө олониитын дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсон, шубуудайнгаа тооие олошоруулжа, гүрэндөө тэды центнер мяха тушаахабди гэжэ шубуушадай абаһан тодорхой уялгашье байхагүй. Колхозой правлениин зүгһөө даабаришье мүнөө хүрэтэр үгтөөгүй байһаар.

Дээрэ дурсагдаһан баримтанууд болбол шубуудые олоор үдхэжэ, гүрэндөө мяха ехээр худалдаха арга боломжодо колхозой правлениин анхарал табидаггүйень гэршэлнэ.

Н. Баймин.

Сэлэнгын аймаг.

Хүтэлбэрилхы үүргыень дээшэлүүлхэ тухай

Һаяхан аймагай Соведэй гүйсэдкомой дэргэдэ ажалшадай депутадуудай сомоной, сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй түрүүлэгшэнэрэй болон секретарьнуудай хоёр үдэрэй семинар болоно үнгэрөө.

Семинар «КПСС-эй XXI съездын шиидхэбэринүүдтэй дашарамдуулан ажалшадай депутадуудай сомоной, сельскэ Соведүүдэй зорилгонууд» гэһэн элидхэл тэндэ партиин айкомой секретарь нүхэр Раднаев хэбэ. «Сомоной, сельскэ Соведэй болон тэрэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэрие яажа эмхидхэхэб», «Саг үргэлжын комиссинууд нютагай Соведүүдэй ажал-ябуулгын түшэг мүн», «Сомоной, сельскэ Соведүүдэй дунда социалистическэ мүрысөө яажа эмхидхэхэб» гэһэн асуудалнуудые семинарта хабаадагшад зүбшэн хэлсэбэ.

Һүүлээрнь сомоной, сельскэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй зүблөөн болоо. Энэ зүблөөндэ сомоной, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, секретарьнууд хабаадалсаа.

Зүблөөндэ хабаадагшад Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэрие эмхидхэхэ тушаа дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэжэ, хүдөөгэй культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрие һайжаруулха асуудалаар гүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Чимитовэй «Хүдөө ажахын продуктнуудые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинуудай үүргэ» гэһэн элидхэлнүүдые шагнаба.

Иимэ семинар-зүблөөн квартал бүхэндэ нэгэ дахин боложо байха юм.

Ярууна. И. Банщиков.

Улан-Удын механизированнэ шэлэй завод продукци гаргаха 1959 онойнгоо нэгэдэхи кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, Эхэ орондоо түсэбһөө гадуур 100 мянга гаран дүрбэлжэн метр шэл үгөө: Эндэ шэл хайлуулдаг түрүү хүдэлмэришэн Д. П. Киягайшье ашаг габьяань ехэ. Тэрэ үдэр бүри түсэбөө холо улүүлэн дүүргэхэһээ гадна, эрхим шанартайгаар ажалладаг юм.

Зураг дээрэ: Д. П. Кияк шэлэй хэр һайнаар хайлажа байһание адаглан хаража байна.

З. Веснинагай фото.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэхэ

Томэдхогдоһон Сталинай нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэл ехэтэй үнинэй механизатор Буда Соктоевой хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын механизаторнууд долоон жэлэй түрүүшын хабарай тарилгын хүдэлмэрие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, эртын ургамалнуудай тарилга 5 үдэрэй туршада дүүргээ. Бүхыдөө имагтал хэрээһэлүүлэн таригдаа.

Тракторист Дашидондок Цыбиков, Гуражап Нимажапов, Цыдып Дондопов гэгшэдэй агрегадууд халаанайнгаа даабари 120—160 процент хүрэтэр, эрхим шанартайгаар дүүргэжэ ябаа. Мүнөө эдэ механизаторнууд наран сэсэг тарижа эхилбэ. Тиихэдэ Субагтын комплексно бригада (бригадирнь нүхэр Норбо Токтохоев) эртын тарилга богони болзор соо дүүргээ.

Гэхэтэй хамта түрүү механизаторнуудай хэды оролдобошье, бүхы дээрээ тус колхоздо тарилга удаарууллагдажа байнхай. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд «газарай хүрьһэн һайса гэдээгүй, хүйтэн» гэжэ шалтаг бaряад, Майн нэгэнэй һайндэрэй һүүлээр тарилгада орохо гэжэ һэдэһэн байна бшуу. Гадна механизаторнуудай ажал эмхидхэлгүй.

АЖАЛ ЗҮБӨӨР ЭМХИДХЭХЭ, ҺАЙН ЗАРШАМТАЙ БОЛОХО

Хуурай Хүнды гэжэ газарта колхозой тарялангай ехэнхинь байдаг юм. Эндэ эгээл томо тракторна бригада хүдэлнэ. Эндэхи бригада 1240 га газарта эртын ургамалнуудые тариха түсэбтэй. Майн 6-най мэдээгээр оройдоол 600 га таригдаа. 220 гектарта хара таряан хаягдаха аад, газарынь бэлдэгдээгүй байба. Түсэбэй ёһоор 700 гектар эртын пар хахалагдаха байгаад, мүнөө арайхан гэжэ 150 гектарта хүргэгдөө. Эртын тарилга юундэ иигэжэ удаарууллагданаб гэхэдэ, механизаторнууд ажалдаа хайша хэрэгээр, харюусалгагүйгөөр хандана. Трактор зэмсэгүүдынь хүдэлмэриин халуун үедэ эбдэржэ, һаад тойбо ушаруулна. 6 тракторнуудай дүрбэниинь хүдэлдэг нэрэтэй.

Механизаторнууд нүхэд Серебрянников, Будаев гэгшэдэй «ДТ-54» маркын трактор хэды болоод лэ эбдэржэ, өөдэтэй юумэ хэнэгүй. Харин «Беларусь» трактор дээрэ хүдэлдэг нүхэр Дылгыров тарилгын эхилһэнһээ хойшо нэгэшье гектар газар элдүүрилээгүй. Олон механизаторнууд ажалдаа голодһо гаргана. Жэшээлхэдэ, тракторист А. Будаев 5 га газар гүйхэнөөр, тэрэ мүртэнь далантайгаар хахалжархёо. Мүн лэ энэ тракторист һүниин халаанда хүдэлхэдөө анзаһанай бороздаагаар ябадаг сахариг гээжэрхёод, полёо хоёр дахин тойрожо, голодһо гаргаа.

Хуурай Хүндын механизаторнуудай дунда ажалай журам һулаар табигданхай. Үнгэржэ ерэхэдээ зарим механизаторнууд Ехэ Нуга тосхон ошоод, хэдэн үдэр ажалдаа ерэдэггүй ушар үзэгдэнэ. Трактористнууд нүхэд Доржиев, Дашиев болон бусад колхозой центр ошообди гээд хэды үдэр байшана. Механизаторнуудай иимэ эмхи журамгүйгөөр, дураараа зайжа ябахадань ажал хүдэлмэри яагаад урагшаа ябаха гээшэб?

КУКУРУЗА ТАРИЛГАДА БЭЛЭН БОЛООДҮЙ

Һүүлэй үедэ урин дулаан үдэрнүүд болоод, газарай хүрьһэн һайса дулаасажа, шэмэтэ кукуруза т... рихада таарамжатай саг ... байна. Гэбэшье, Ехэ Нугын кол... зойхид кукуруза тарилгада ... һээ бэлдээгүй байшоо гэхэдэ ал... болохогүй. Эндэ кукуруза ургуул... 5 звено хүдэлхэ юм. Кукуруза тар... ха сеялкэ дээрэ хүдэлхэ сеялкэш... мүнөө хүрэтэр томилогдоогүй ба... һаар. Тэндэхи кукуруза ургуул... звеное даагша нүхэр Селифан... хаана, ямар поли дээрэ тарих... хэгдэхэ тухай юушье мэдэнэг... Юуб гэхэдэ, энэ нүхэрые тон ... хан звеньевэдоор томилһон ба... Ехэ Нугын бригадада 3 звено ку... руза тариха юм. Намсарай Ж... житовэй звеноһоо бэшэ бусад х... звено үшөө бүридхэгдөөгүй байһа...

Аймгүйсэдкомой дэргэдэхи хү... ажахын инспекциин мэргэжэлт... колхозой хүтэлбэрилэгшэд тари... эхилтэр 6—7 үдэр үлөөд байха... унтаһанаа һэриһэндэл кукур... ургуулагшадые суглуулжа семи... үнгэргөө. Семинарта хабаадагш... та квадратно-гнездовой аргаар т... рилга хэхые харуулха гэһэни... Погранична РТС-һээ асарһ... сеялкэнь тааруулагдаагүй, зар... деталиинь дутуу байба. Тии... тэрэ сеялкээ тааруулжа табига... хоёр үдэр үнгэршоо. Онхол... най, Сарамай, Субагтын, Кал... шинай бригаданудта хүдэлхэ ку... курузын сеялкэнүүд мүнөө хүрэ... тааруулжа табигдаагүй.

—Кукурузын тарилга эхил... үшөө үды байна. Сагайнь ерэх... таригдахал байха,—гэжэ колхо... хүтэлбэрилэгшэд убайгүйгөөр ... дүүлнэ. Эдэ баримтанууд юу ... руулнаб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэ... лэгшэд тэжээлэй шэмэтэ ургама... кукурузада зохихо анхарал ... дуулнагүй гээшэ. Иимэ хүтэлбэ... лэгшэд кукурузые хооһон үгөө... һайшаагаад лэ, бодото дээрэнь ... ратай юумэ хэнэгүй. Һүүлэй ... нуудтэ кукурузын поли дээрэ ... дэшьеб наг шэбхэ гаргаха хүдэлм... зогсоогдошонхой.

НИИТЭ-ПОЛИТИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИ ҺУЛААР ЯБУУЛАГДАНА

Үдэр һүнигүй хээрэ газаа хүд... жэ байһан механизаторнуудай ... да ниитэ-политическэ, ойлгуул... жын хүдэлмэри тэн һулаар яб... лагдана. Нэгэдэхи тракторна бр... гадын полевой станда механизат... нуудай сүлөөтэй сагаа культурн... үнгэргэхэ эрхэ байдал бии бол... доогүй. Эндэ ядахадаа стол, ... мейкэнүүдшье үгы байна. ... шатар, даам, домино болон ... сад нааданай хэрэгсэлнүүд ... Элдэб шухала, һонирхолтой ас... далаар хөөрэлдөөн үнгэргэгдэнэ...

Тарилгын эхилһэнһээ хойшо н... шье журнал, газетэ эндэ асар... даагүй. «Дайшалхы хуудаһан», ... нын газетэ гаргагдадаггүй. Кол... зой, партийна эхин организаци... түлөөлэгшэд бригада дээгүүр ... хадаа, лекци уншанагүй, хөөр... дөөшье үнгэргэнэгүй. Һаяшаг ... хозой парткомой секретарь н... Осеев бригадын партийна орга... зациин секретарь нүхэр Цырен... пэв хоёр сугтаа хэдэн бригада ... гүүр ябахадаа нэгэшье лекци, ... рэлдөө үнгэргөөгүй. Иимэрхүү б... дал бусадшье бригаданудта ... дэнэ.

Д. Бол...
манай кор...

РЕДАКЦИИН ПОЧТОҺОО

Ажалшадай дурадхалнуудһа...

☆

Бурят зүжэг, дуунууд хэрэгтэй

Ямар нэгэ һайндэрэй болоходо концерт харуулха гэхэдээ, уранһайханай самодеятельностиин кружогууд олон бэрхэшээлтэй тохёолдоно. Юуб гэхэдэ, бурят хэлэн дээрэ концерт табиха гэхэдэ хэрэгтэй зүжэг, дуунууд тон хомор.

Клубаймнай дэргэдэхи уранһайханай самодеятельностиин кружогойхид Агуусхэ Октябрьска революциин 41 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концерт табиха гэһэн байгаа. Теэд хүдөөгэй клуб соо харуулхаар нэгэ-хоёр акттай пьесэ бурят хэлэн дээрэ огто олдобогүй. Мүн энэ ойдо зорюулагдаһан дуунууд, шүлэгүүд бурят хэлэн дээрэ тон хомор байна. Тэрэшэлэн Советскэ Конституциин үдэртэ зорюулагдаһан багахануд пьесэ, шүлэгүүдшье үгы.

Ород хэлэн дээрэ хэблэгдэһэн зүжэгүүд, дуунууд яһала олон ха юм. Багахан зүжэг, мүн дуунууд бурят хэлэн дээрэ юундэ тиимэ үсөөн хэблэгдэнэб гэжэ республикын Культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэдһөө, уран зохёолшодһоо асуумаар.

Хүдөөгэй уранһайханай самодеятельностиин кружогуудай харуулхаар зүжэг, наада, мүн дуунуудые бурят хэлэн дээрэ олоор хэблэхэ шухала.

Д. Бадмаев,
Курумканай аймагай Барханай клубые даагша.

☆ ☆

Уран зохёолшодой анхаралда

Парти, правительствын политикые үндэһэн хэлэн дээрэнь ажалшадта тайлбарилха гээшэ тон ехэ удхашанартай. Тиимэһээ манайшье республика дотор хэдэн газетэ бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэнэ. «Бурят үнэн», «Бурядай залуушуул» гэжэ республикын, мүн аймагай зарим газетэнүүд өөһэдынгөө түрэлхи хэлэн дээрэ уншагшадтаяа үдэр бүри хөөрэлдэнэ.

Бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг газетэ уншагшадай тоо улам олошорно. Жэшээлхэдэ, Баргажанай, Курумканай, мүн бусадшье аймагуудта бурят газетэ уншагшад, хүдөө бэшэгшэд нилээд олошороо. Һүүлшын 4—5 жэлэй туршада эдэ аймагуудта бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг газетэнүүд 3 дахин элоор тараагдадаг болоо.

Колхозникууд, холын гүүртэ, отарануудай малшад газетэ, журналгүй байжа шадахаа болёо. Энэ хадаа хүдөөгэй ажалшадай куль... на эрилтын үдэр бүри дээшэл... байһые эли тодоор гэршэлнэ.

Гэхэтэй хамта колхозникууд т... хай, тэдэнэй ажал хүдэлмэри, аж... һуудал, эрилтэ тухай үшөөл б... бэшэгдэнэ гээшэ. Эсэхые мэдэх... үнэн сэхээр ажаллажа байһан м... шад тухай эли тодоор, уран һай... наар бэшэхэдэ яана гээшэб. Хүр... гуурһатай манай уран зохёолш... газетэдэ юундэ үсөөн бэшэнэб?

Коммунизм байгуулжа бай... совет арад, ажалай түрүүшүүл... хай уран һайхан очеркнүүдые, ... газетэдэ таараха бага зохёолн... дые бэшэжэ. газетэдэ толилдог ... лохыень уран зохёолшодһоо хүлэ... нэбди.

В. Тараски...
Баргажанай Ленинэй нэрэмж... колхозой гэшүүн, хү... бэшэг...

Холын малшадые мартажа болохогүй

Хүдөөдэ нүүдэл наймаа һайнаар эмхидхэжэ, ажалшадай, илангаяа малшадай эрилтые дүүрэн хангаха гээшэ шухала хэрэг мүн. Теэд Закаменай аймагай Шара-Азаргын сельпогой хүдэлмэрилэгшэд энэ уялгаяа мартажархёо. Тэдэнэр үнинэй нүүдэл наймаа хэхээ болишоо.

Жэлэй эхилһэнһээ хойшо энэ нютагай холын фермэ, гүүртэнүүдтэ нүүдэл наймаан оройдоо ерэ... байха юм. Тиимэһээ малшад ... бараагаар, эдеэ хоолой зүйл... дээр таһалдажа байнхай.

Мүн һайн эд бараан малша... огто хүргэгдэнэгүй, түб магазин... та наймаалагдаад дууһашана.

Сельпогой хүдэлмэрилэгшэд ... лын малшад тухай анхаралаа... дуулжа байг лэ. С. Аюшеев.

…лаа бэлшээн таргалуулжа, мяха ехээр гүрэндөө худалдаха

…н Сталинай нэрэмжэтэ колхозой мяханай товарна бригадын ажал хэрэгүүд тухай

…атаһан һүрэг олон галуу… дээгүүр дуугаралдаһаар … харааһаа далда орошо… …гэжэ асари ехэ долоон жэ… …үшын хабарай ээлжээтэ үг… …ам үргэн Борьёо нютагта

…рай үглөө—ажалай амис… …жэ борьёогоорхин хэлсэдэг. …даа, хабарай һайхан үглөө… …ла дайда үнгын сэсэгүүдээр …дэжэ, ой модон үнгэтэн но… …ямар гоё гээшэб. Энэ үедэ …ой тарялан дээгүүр хүдэр …ууд анзаһа, сеялкэнүүдээ …абда залигүй хүнхинэлдэнэ. …һарануудта атар тарганаар …оһон адуу малынь түрүүшын …үүрэн, бэлшээри тээшээ ху… …ошонод.

…Э УЯЛГАНУУДЫЕ АБАА

…ай ерэһэн Сталинай нэрэм… …хоз хүрпэ «Эрдэм» колхоз… …хан хамтаржа, нилээдгүй …ажаһы болоо юм. Зүгөөр …ойхид хамтараад һанаагаа …о бэшэ, харин ниитынгээ …е саашадань бүри түргөөр …э зорилго табинхай. Эндэ… …тиин XXI съездын шиидхэ… …тоолнуудые зүбшэн хэлсэхэ … колхозойнгоо ажахые саа… … улам түргэнөөр хүгжөөхэ …ломжыень элирүүлээд, түү… …лоон жэлдэ горьтойхон ам… …үйлаха гэжэ шиидээ һэн. …э тэдэнэр энэ жэл нёдондо… …о орходоо мяха абалгаяа 2 …тахяагай үндэгэ—2,5 дахин, …агаяа 43 процентээр дээшэ… … юм. Тиихэдэ хонидоо—20 …ээр, эбэртэ бодо малаа— …центээр, тэрэ тоодо үнеэ… …2 процентээр, гахайгаа—2 …олошоруулхабди гэжэ мэ… … байна.

…ын малай тоо толгой олошо… …, ашаг шэмыень дээшэлүүл… …ла элбэг тэжээл -бэлдэхэ … бшуу. Тиимэһээ тус кол… …д энэ жэлдэ бүдүүн тэ… …87 процентээр, шэмэтэ тэ… …1 дахин шахуу, тэрэ тоодо …2 дахинһаа үлүү ехээр бэ… …, хоёр дахин ехэ ороо һо та… …ряаха зорилготой.

ШЭНЭ БРИГАДА ЭМХИДХЭГДЭЭ

… дахин ехэ мяха абаха гээ… …эхи колхознигуудай энэ жэ… …ээл хүндэтэй, тон ха… …атай зорилгонь болоно.

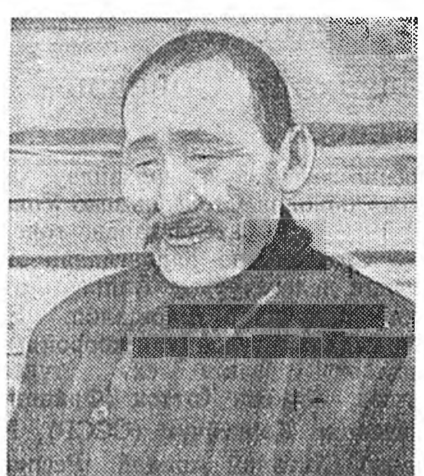

… дээрэ: энэ жэлдэ гүрэндэ ху… …аха эрье хонидые харууһалдаг …онишон нүхэр Б. Галсанова.

Тиин борьёогойхид хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула годорхой хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, тэдэнээ бодото дээрэнь бэелүүлхэ хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулна. Мал бэлшээн таргалуулаад, гүрэндэ худалдажа байха мяханай товарна тусхай бригада эндэ эмхидхэгдээ. Энэ бригадын бригадираар эдэбхи үүсхэл ехэтэй коммунист нүхэр Дарицыренов томилогдонхой. Тус бригадада 812 толгой эбэртэ бодо малтай арбан гүүртэ, 8970 толгой хонитой арбан нэгэн отара даалгагдаа юм. Тэрэшэлэн 137 гахай, 484 морин, 18000 гектар газар, тэрэ тоодо 3500 га сабшалан, 14500 га бэлшээри бригадада үгтэнхэй.

Мяханай товарна бригадада жэл бүри эрэ буруунууд, гологдоһон үнеэд, мүн хонид нооһоо хайшалагдаһанайнгаа һүүлээр үгтэжэ байха болоно.

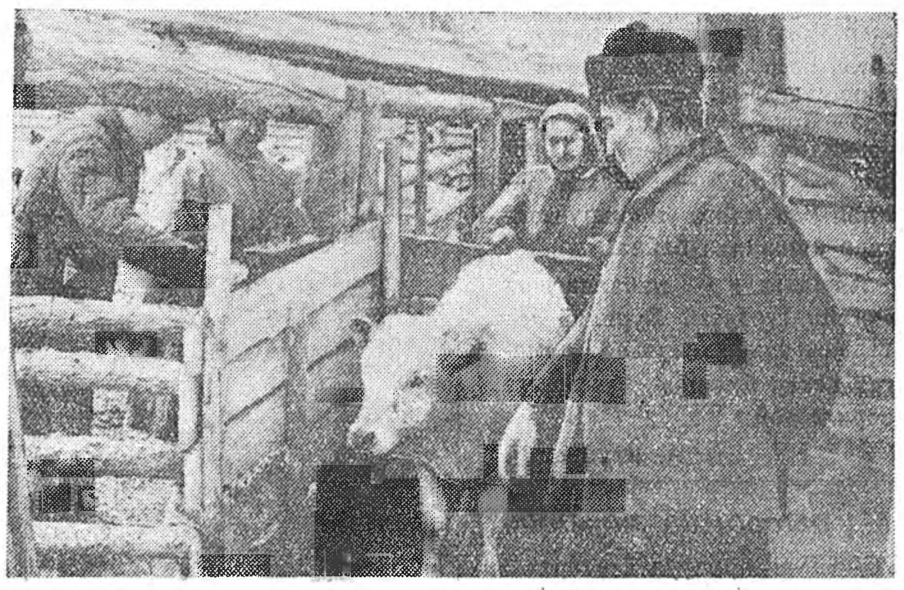
Мүнөө энэ бригада 5 гүүртэ, 6 отара эмхидхээд, 477 эрэ хашараг, 5000 эрье хонидые бэлшээн таргалуулгада табяад байна. Бригадын мал адуулагшад, хонишод адуу малаа үзүүр ногоондо ябуулжа, хүсэ шадалыень һайса абхуулхые оролдожо эхилээ. Юуб гэхэдэ тэдэнэр гүрэндэ тушааха малаа ерэхэ намар болотор һайса таргалуулха ёһотой ха юм. Һаяар малнуудынь холын, уһа ногоо һайнтай бэлшээридэ ошо…

Зураг дээрэ: тугалнуудые эхэдэнь табижа түлжүүлхэ гүүртые даагша нүхэр Д. Чойдоков.

…хонь. Мүнөө бэлшээн таргалуулагдаха малнуудынь шэгнэгдэнхэй. Холын бэлшээридэ малшадай нүүжэ ябахадань зохид таарамжатай 9 гэр дархалагданхай. Эдэ гэрхэнүүдынь задалагдадаг юм. Досоонь шэрэм пеэшэн тодхоод, хоёр оро, нэгэ стол, радиоприёмник табиха зайтай. Малшадта хэрэгтэй радиоприёмник болон бусад хэрэгсэлнүүд гүйсэд бэлэн. Тэрэшэлэн Сагалнин-Хүндүй, Бургаастай гэжэ газарнуудта байха малай уһаар дуталдаха байһыень колхозой правлени хараадаа абажа, тэндэ уһа таһалгаряагүй зөөжэ байхаар тусхай автомашина табиха гэжэ шиидээ. Тиихэдэ Сагалнин-Хүндүй гэжэ газарта нэгэ худаг үрэмдэгдэжэ малтагдаха.

Хонидые бэлшэжэ ябаһан газартань һүниндөө хаажа хоноходо ехэл таарамжатай байдаг гээшэ. Юуб гэхэдэ, холын бэлшээридэ ябаһан хонидые хаажа хонуулхын тула аяар 5—6 модоной зайһаа намнажа асархада, хүшэ тамираа нилээдгүй алдадаг. Тиимэһээ эндэхи хонишод хонидоо бэлшээжэ ябаһаан газартань лэ хонуулха гэжэ шиидэбэ. Зүгөөр тэдэнэр ябаһан лэ газартаа хорёонуудые барижа байха аргагүй ха юм. Тиимэһээ тэдэнэр эргэнэг үүдэнүүдые тэргэдэ гү, али машинада тээжэ абаашаад хорёонуудые бариха болоно. Асарһан эдэ үүдэнүүдээ газарта зоогдоһон гадаһануудта тойруулан бүхэлөөд, тэрээн соогоо хонидоо хаажа байха юм.

Зураг дээрэ: тус колхозой мал шахаха фермынхид энэ жэлэй тугалнуудые шэгнэжэ байна.
М. Гончиковой фото.

БОДОТО АЖАЛААРАА ХАРЮУСАНА

Мяханай товарна бригадын гэшүүд энэ жэлэй түрүүшын хахадта 1631 центнер тарган мяха гүрэндөө худалдаха зорилготой. Тиигэжэ 1774 эрье мүнөө шахан таргалуулагдажа байна. Шахагдажа байһан 764 эрьенүүдые харууһалдаг нүхэр Галсановтай хөөрэлдэхэдэ:

— Би мүнөө харууһалжа байһан эрьенүүдээ тушаажа абаһаар 3 һара болохомни. Тэдэнээ һайнаар харууһалжа, зүбөөр бэлшээжэ, июнь һара болотор толгой бүхэнэйнь шэгнүүрые 60—65 килограммда хүргэхэб. Һаяар хонидоо холын бэлшээридэ гаргахамнай,— гэжэ мэдүүлбэ.

Мүн хонишод Б. Ванданова, И. Бадмаев, Ж. Базаров болон бусад һайнаар, оролдосотойгоор ажаллана.

Тэрэшэлэн гахайшад, үхэршэдшье хонишодһоо дутуугүй ажаллажа байнхай. Һаяхан энэ бригада 32 гахай шахажа, дунда зэргээр толгой бүриень 80 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндөө худалдаа. Эдэ гахайнуудай хойноһоо үнинэй дүй дүршэл ехэтэй гахайшад нүхэд Мангирова, Цыцерунова гэгшэд харууһалһан байна.

Тиихэдэ хашарагуудые харууһалдаг Ринчин-Доржо Гармаев малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүрые август һара болотор 310—320 килограммда, заримыень 350-да хүргөөд, гүрэндөө худалдаха гэһэн зорилго урдаа табинхай. Нүхэр Гармаевай энэ зорилгоё дүүргэхэ байһаниинь лабтай. Юуб гэхэдэ, урзанда жэл тэрэнэй гүрэндөө тушааһан 120-ёод хашарагуудай эгээ багань гурбан центнер, зариманиинь 4 центнер шэгнүүртэй байһан юм. Тиигэжэ нүхэр Гармаев залуу малнуудые таргалуулха тушаа дүй дүршэл ехэтэй болонхой.

Бригадын мал адуулагшад, хонишод бэлшээри дээрэ малайнгаа хэрээр таргалжа байһые һайса мэдэжэ байхын тула һара бүри нэгэ дахин шэгнэжэ байха юм.

Тиигэжэ тус бригадынхид байгша ондо 600 эбэртэ бодо мал, 5000 хони, 110 гахай, 200 мори гүрэндэ худалдаха. Тиихэдээ эбэртэ бодо малайнгаа толгой бүриинь шэгнүүрые дунда зэргээр 3 центнер, хонидоо—50 килограммһаа багā бэшэ, гахайнуудаа—75 килограммда хүргэжэ, хамта дээрэ 5000 центнер мяха гүрэндөө тушаахань.

Һаяхан мяханай товарна бригадада жэл соо 500—600 литр һү үгэжэ байһан 90 үнеэн табигдаба. Нэгэ үнеэн бүридэ зунай үедэ 2—3 тугал табигдажа, томо болгогдохо юм. Юуб гэхэдэ, тугалнуудые эхэтэйнь ябуулжа томо болгоходо түргэн түлжэдэг, бэень шэрхи, һайн байдаг ха юм. Тиихэдэ 6—8 һаратай болоһон тугалнуудые хүхэжэ байһан үнеэнһээнь һалгаагаад, нэгэ хахад, хоёр жэл болоторнь түлжүүлээд гүрэндэ тушааха бшуу. Энээниие һайса ойлгоһон борьёогойхид мүнөө жэл 90 үнеэндэ 180—200 тугал табижа түлжүүлхэнь. Тиихэдээ колхоз жэл соо 1500 литр үдхэн һү, 25000 литр машиндагдаһан һү алмаха аргатай болоно.

АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨҺЭН ГУРИМШУУЛАГДАА

Колхозой правлени болон партийна эхин организаци мяханай товарна бригадынхидта саг үргэлжэ туһална. Холын бэлшээридэ гараха малшадта газетэ, журналнууд, шэнэ шэнэ номууд 3 үдэр соо нэгэ дахин абаашагдажа байха. Тиихэдэ һара бүри гүүртэ, отара дээгүүр колхозой уран һайханай кружогойхид ябажа, наада харуулха, тэрэшэлэн нүүдэл кино харуулагдажа байха юм. Гадна мал адуулагшадай, хонишодой мүрысөөнэй дүн һара бүри согсологдожо, түрүү һуури эзэлһэн гүүртэ, отарануудта дамжуулгын Улаан вымпел, мүнгэн шантайгаар барюулагдаха, тэдэнэй ажал хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай нютагай радиогоор дамжуулагдажа, олон хэһэгээр гарадаг колхозой хэблэмэл газетэ дээрэ бэшэгдэхэ. Мүн малшадта нүүдэл наймаан ходо абаашагдаха.

Колхозой правлени мал бэлшээн таргалуулжа байһан малшадайнгаа ажалай түлөөһые гуримшуулба.

М. Гончиков.
манай тусхай корр.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ҮҮРИ НҮХЭД

Лирическэ поэмэһээ хэһэгүүд

ҮГЛӨӨГҮҮР ЭРТЭ

Улан-Удын
оройдобди бидэнэр.
Эндэһээ
город —
альган дээрэмнай...
ПВЗ-эйн
соцкультурын Ордон-гэр.
Холые зааһан Ленин —
дэргэдэмнай.
Урагшаашье,
хайшаашье анжарыт,
Улан-Удэ
толон соо умбана.
Соведүүдэй Байшангай
дэнзэ харыт:
Бурят ороной
һүлдэ-туг далбана.
Наранай
түрүүшын туяа дамжан,
Шэнэ театр дээр
эмээл моритон дүүлинэ.
Эдээниие
һайхашаан, амаршалан,
«Москва—Пекин»
экспресс зүүлэнэ.
Үшөөл эртэ.
Заводой цехүүдтэ
Арюун агаар
һэбшээлнэ...
Яларна.
Һүниин халаан
ажалаа дүүргэнтээд,—
һүүлшын деталь
мүлигдэн ябтарна.
Хорёод мянган
хүнэгэйл ха гэхээр
Хонхон тогоон соо
уурал агшана,
Город дүүрэсэ
гоёор нэрьехээр
Гудок
гуулин хоолойгоо
заһана.
Аһаа! Түрүүшын гудок
зэдэлбэ!
Ажалша зоной
алдар солые,
Амгалан тайбан,
зузаан золые
Алад холуур
суурхан хүтэлбэ.
Ялайса аршуулһан
станогууд булта
Эршэ, хүгжэмөө дабтахаа
зуг татана.
Арбан тонны
абарга ехэ балта
Кузнечнэдэ
мундуурхан дугташана.
Үүдэнүүд нээгдэнэ
цехүүдэй —
мартеновскэ,
булад шудхалгын,
арматурна...
Хүдэлмэришэд
«Победа», «Москвич»,
«Зимүүдээр»
Гараад лэ ошоно...
ерээд лэ бууна...
Культурын ордоной
шанха баруун тээ
Хоёр салигар хүбүүд
ушарба.
— Гомбо аа! Байзыш даа.
Бишни һонинтойб.
— Баһа басаган гү?—
Дамбань хашарба.
— Шамдам бэшээл даа.
Үтэр плясаала!
— Хэлээ хаза!
хүниие бү гасаала...
— Колхозһоомнайл.
Эх, ахал байнаш даа.
— Һэ!
Үрөөһэн бөөриһөөшнил мааб
даа...
Уданшьегүй һүүлшын гудогууд
Зэ! гэлдэжэ,
зэргэ ханхинаба.
— Ажалдаа, нүхэд!
— Ажалдаа, залуушууд!...—
Аба оромнай
арад зоноо уриба.

ЗАВОДОЙ ЦЕХҮҮД СОО

Тэнгэри өөдэ
тэбэнэ-гудок сорьёод,
Ялагар цехүүд
ябууд шууяан болошобо.
Хүлхэ сонхоороо
нарантай эмнилсэн золгоод,
Хүлһэтэй боложо,
уухилан аахнлан шогшобо.
Мартен соо
булад бусалан холшогоноод,
Шанага бариһан
шамбай мастер «амтална».
— Шудхахаар болоо!
Шудхахаар болоо! —
Шуран шанагашад
һэр-мэр гэлдэнэ.
Галта металл
ошо сэсэрэн долгилоод,
Зуулга пеэшэнэй
зуунаг амаар билтаран,
Зууга горхоор
зурлаа татан годигоноод,
Зурагар гэрэл
цехээр дүүрэн гүйбэ.
— Булад урадаа!
Булад урадаа!—
Гэжэ хүхеэнэ
хабархагша уладаа.
— Болзорһоо урид
хоёр час шудхараа!— гээд,
Бойко мастер
эмхилэн тудаба хэбээ.
«Майн нэгэнэй
бэлэг болгон үргэжэ,
Лянгадахи тонноёо
мүнөө цехнай шудхаба!»—
Гэһэн үгэнүүд
гэшхэм үзэгөөр бэшэгдэжэ,
Гэлигэр самбарта
аржытараа хадагдаба.
Тиихэдэ саанань
оог хуугай гарана:
— Доломит дутана,
доломит дутана!
Шииараг хүбүүд
доломит-дабһа
Шэдэжэл мэдэнэ...
Үшөө!..
Баһа!..
Эдэнэр.
солото шудхууршадай бүлэ,—
үе дамжан,
үндэһэ залган гараа.
Уг унгинь —
Уралай нангин шэлэ,
Уул заяанайнь
тоонто газар — Урал
Эдэнэй дунда
залуу хоёр бурят —
хэргэмээ оложо:
новатор,—гэһэн солотой.
Булад буйлуулан
шудхаха мэргэжэл гараад,
Бойко мастерай
туһалагшад болоод омогтой.
Бурят ороной
булад шудхагшадай династиин
Иигэжэ
эхин зангилаа татагдаа.
Эдээни халаха
эрэлхэг дорюун абаашатан
Үлгы соо,
яслида,
шомшорон хэбтээ хал даа.

ХОНИ ҮСХЭБЭРИЛГЭӨӨР ШЭНЭ НОМУУД*)

…онидой үүлтэр һайжаруул… …үдэлмэри хадаа республи… … колхоз, совхозуудай шү… … зорилгонуудай нэгэн …. Энэ хүдэлмэри ябуулаг… …а эхилһээр үни болоо. …н зарим ажахынуудта үүл… … һайжаруулха хүдэлмэри …алтатайгаар ябуулагдажа, …ин нооһотой үүлтэрэй хо… … олошоржо байна.

…ичурын аймагай «Победа» …хоздо энэ хүдэлмэри …лһан дүй дүршэл тухай …техник нүхэр **Башиновай** …эһэн ном соо тодоор хэлэг… …э. Тус колхоз хонидой үүл… … һайжаруулха хүдэлмэри …э эхилһээр үнинэй. Анхан… …энэ хүдэлмэри эхилхэдэнь, …17 ондо ажахыдань шэрүүн …отой табан зуу гаран хо… … байһан юм. Иимэ дээрэһээ …оз мүртэй олзо доходшье …агүй байгаа.

…эргэжэлтэд зоотехник Ти… …фей Романович Чекин, вет… …ашер Василий Спиридо… …ич Фалилеев гэгшэдэй ху… …бэри доро энэ колхозой хо… …шод хонидойнгоо үүлтэр …жаруулхын тулада нилээд… … ехэ хүдэлмэри хэһэн бай…на. Арбан жэлэй үнгэрөөд байхада энэ колхозой хонин һүрэг үдэхэһөө гадна, үүлтэрынь һайжараа, элонхинь нарин, нарибтар нооһотой болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ тушааһан бүхы нооһоной 86 процентнь нарин, 14 процентнь нарибтар нооһон байгаа. Иигээд байхада хонин һүрэгынь олзо ехэтэй һалбари болонхой. 1958 ондо энэ колхозой мал ажалһаа ороһон бүхы олзын 45,5 процентнь хони үсхэбэрилгэһөө абтаһан байна.

Энэ колхозой хонин ажал гаргаша багатай, ехэ олзо үгэдэг һалбари болоо. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ колхоздо гаргашалһан бүхы ажалта үдэрэй 8,5 процентнь хони үсхэбэрилгэдэ гаргашалаа. Тиигэжэ хонин ажалда гаргашалһан ажалта үдэр бүхэндэ 32 түхэригэй мүнгэн олзо хүртэнэ, тиихэдэнь ургамалай ажахыдахи нэгэ ажалта үдэртэ 9 түхэриг 10 мүнгэн, һү һаалида—14 түхэриг хүртэнэ. Нёдондо жэлдэ дунда зэргээр хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһон хайшалагдаа. Зарим хонишодой хаража байһан хонидһоо 5,1—5,5 килограмм нооһон абтаа. Мүн зарим эрье хонидһоо 8—9 килограмм нооһон хайшалагдаһан байба. Иигэжэ арбаад жэл соо эндэхид хонин һүрэгөө үндэһөөрнь хубилгажа, һайн үүлтэртэй болгоһон байна.

Үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри бодомжотойгоор, тусхай шэглэлтэйгээр ябуулһанай ашаар иимэ үрэ дүн туйлагдаа юм. Энээндэ зоотехник нүхэр Чекинэй үүргэ айхабтар ехэ. Мэргэжэлтэд нүхэд Чекин, Фалилеев гэгшэдэй хүтэлбэреэр энэ колхозой хонишод бусадай жэшээ абамаар, ехэ удха шанартай ажал ябуулаа юм. Энээн тушаа номой автор дэлгэрэнгыгээр, хонишодто ойлгосотойгоор бэшэһэн байна.

Гадна хонидой фермэдэ ажалай эмхидхэл тухай, хонидоо түрүүлдэг гурим тухайнь, энэ үедэ ехэ малаа хайшан гэжэ харууһалдаг, эдеэлүүлдэг тухайнь нүхэр Башинов мүн эндэ тодорхойгоор тэмдэглэнэ.

Юрэнхы дээрээ энэ ном хуряангы тобшоор бэшэгдэһэн, мэргэжэлтэдтэ, хонишодтошье туһатай байха юм.

Мүн Баргажан гэлой эхиндэ оршодог Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыбиковэй** бэшэһэн ном һаяшаг хэблэгдэһэн байна. Энэ ном доторо нүхэр Цыбиков хонин һүрэгөө хайшан гээд үнэхөөрөө ашаг ехэтэй, ажахын гол һалбари болгоһон тухайгаа хэлэнэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй турша соо, илангаяа 1953 онһоо хойшо энэ колхоз хонин һүрэгөө ехээр хүгжөөһэн, тоо толгойень олошоруулһан байна. Энэ үе соо хонидынь жэл бүри 20—25 процентээр үдэжэ байгаа. Хэрбээ 1953 ондо тус колхоз 9 мянга гаран хонидтой байгаа һаа, 1958 ондо 24 мянга шахуу болотор үдхэһэн байна.

Мүн энээнтэй хамта хонидой үүлтэр һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаһан байгаа. Тиигэжэ олонхи хонидынь һайн үүлтэрэй болонхой. Энэнь үнгэрэгшэ жэлдэ абтаһан нооһон дээрэһээ элирнэ. Нёдондо жэлдэ хайшалһан нооһонойнь миин 2 процентнь шэрүүбтэр байһан юм. 1958 ондо энэ колхоз эдлүүриин 100 гектар бүридэ 324 килограмм нооһо абаһан байна. Иигэжэ тус колхоз нооһо абалгаар республика дотороо түрүү һууринуудай нэгые эзэлбэ.

Колхоздоо хонин ажал хүгжөөһэн, үүлтэр һайжаруулһан тухайгаа, хурьга яажа томо болгодог дүй дүршэл, хонидой харууһа эмхидхэдэг тухайгаа тодорхойгоор бэшэжэ, колхозойнгоо түрүү хонишодой ажалай амжалтые автор харуулна.

Хони үсхэбэрилгээр бүхы ажалаа эдээн шэнгеэр эмхидхээ һаа, торгэлиг нооһон ехээр лэ абтажа байха һэн. Һайн шанартай нооһо ехээр абахын түлөө тэмсэлдэнь эдэ номууд колхоз, совхозуудай хонишодто туһатай байхань лабтай.

*) А. А. Башинов. «Шэрүүн …отой хонидые нарин нооһотой …эрэй болгоһон дүршэл».
…А. Цыбиков, «Хонин ажал …ол колхозой үйлэдбэриин гол …ри мүн». Бургиз, 1959 он.

Уялга ба бодото байдал

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь С. Д. Доржиев) энэ жэлдэ нёдондонойхидо орходоо 1,4 дахин ехэ һү һааха гэһэн уялга абанхай. Теэд энэ оной түрүүшын кварталай дүнгые харахада, харин һү һаалгаяа эрид доошолуулжархёо. 1958 оной I кварталда үнеэн бүриһөө 237 кг. һү һааһан аад, мүнөө жэлэй түрүүшын гурбан һара соо оройдоо 138 кг. һаажа, түсэбөө миил 54,8 процент дүүргэһэн байна. Колхоз үнеэдтээ ямаршье тэжээл үгэнэгүй, арайһ… гэжэ бэлшээгээ болоно, энэшье хүдэлмэри мүртэйгөөр эмхидхэгдэнэгүй.

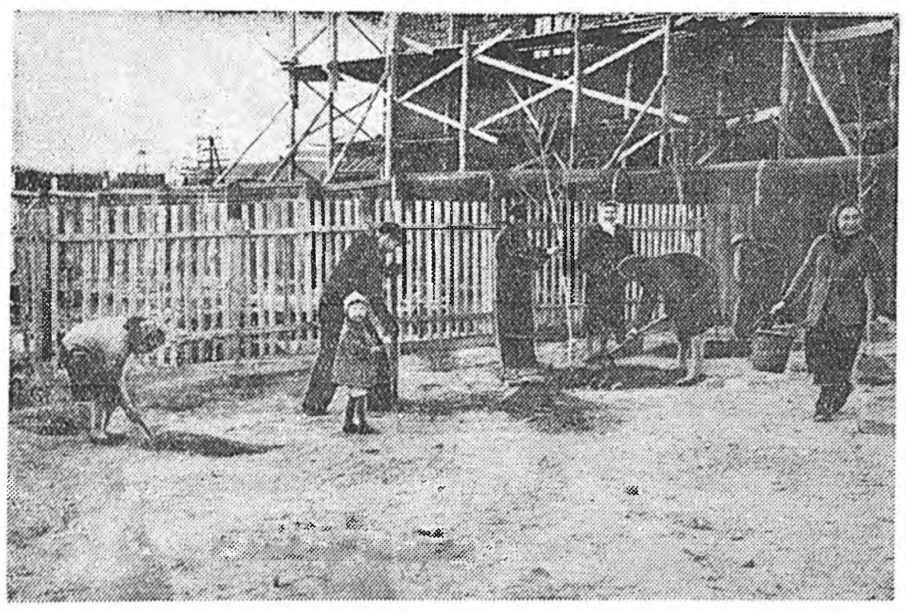
ДАРГАНАРАЙ НЭГЭН ҮНЕЭНДЭ ДАРЖАГАНАСА БАДАРШАБА:

— Уялгыемнай хараад,
Удхыень һайса ойлгоод,
Уураг һүеэ гамнангүй
Урадхуула гэнэб, шамайе!

ГОМДОЛТОЙ ҮНЕЭН УРДАҺААНЬ ГОНГИНОҺООР ИИГЭЖЭ ХАРЮУСАБА:

— Хамар хадхаха үбһэгүй аад,
Хазалга болохо силосгүй аад,
һурхэйтэхээ болилши!
һурэхээтэхээ болилши!

Зурагынь **Ф. Балдаевай**, Үгэнь **Ш. Нимбуевай**.

Улан-Удэ городой ажалшад өөһэдынгөө ажаһуудаг газарые сэбэр, гоё һайхан болгохоёо оролдоно, модо сэсэгүүдые һуулгана, тарина. **Зураг дээрэ:** Международно үйлсөөр № 16 гэртэ ажаһуудаг хүнүүд модо һуулгажа байна.

А. Мантаевай фото.

300 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУЛАГДАҺАН АЯНШАЛГА

Советүүдэй талмай дээрэһээ велосипедээр аяншалгын старт һаяхан үгтэбэ. Аяншалга Россин гүрэнтэй Бурядай нэгэдэһээр 300 жэлэй ойдо зорюулагдана. Эдэнэр Улан-Удэ—Ново-Селенгинск—Петропавловка —Цакир — Городок — Торей — Шахта — Улан-Удэ гэһэн маршрудтайгаар аяншалха байна.

Аяшалгада хабаадагшад Россин гүрэнтэй Бурядай нэгэдэһэн тухай хөөрэлдөө аймагай центр бүхэндэ үнгэргэхэ зорилготой.

А. Игумнов.

Шанда хүртэһэн столово

— Эндэшни манай Ивэлгын столовоһоо дээрэл! Шанаһан шүлэн, шараһан мяханшье бии, — гэжэ столой саана һууһан нэгэ үбгэжөөл хажуудаа ерэгшэдээ хөөрэнэ.

— Тиимэ, тиимэ, — гэжэ нүгөөдэнь зүбшөөрбэ.

Ажалшадта амтатай эдеэ хоол бэлдэдэг болоһон Орэнгын сельпогой столовынхид эрхим ажалайнгаа түлөө хүндэтэй болонхой.

Элдэб зүйлэй эдеэ хоол шанар һайнтайгаар бэлдэдэг эндэхи столовоһоо нютагай айлнууд халуун эдеэ гэртээ абаашадаг, ерэжэ эдеэлдэг болоо. Столовые даагша нүхэр Бурдуковская, эдеэ шанагша нүхэр Пичугина гэгшэд эрхим ажалайнгаа түлөө сельпогэй правлениин зүгһөө шанда хүртөө.

К. Димов.

Мүрысөөндэ мордобо

РСФСР-эй арадуудай спартакиадада зорюулагдаһан хүндэ атледүүдэй мүрысөөндэ хабаадалсахаар республикымнай суглуулагдамал командынхид Благовещенск город мордобо. Мүрысөөндэ Амурай, Читын, Сахалинай, Магаданай, Камчатска областиин, Яхадай, Бурядай АССР-эй, Тувын автономно областиин, Примориин, Хабаровска хизаарнуудай хүндэ атледүүд хабаадалсаха юм.

Мүрысөөн майн 10-һаа эхилхэ.

М. Александров.

Малаа һайнаар таргалуулхань

Тарган мяха гүрэндэ ехээр тушааха шухала байһые хараадаа абажа, «Кэммунизм» колхозой правлени бэлшээн таргалуулагдаха малай гүүртэ эмхидхэбэ. Гүүртые даагшаар залуу малшан Нимбу Осоровые томилоо. Гүүртынь малнууд бултадаа хашараг, гунжад юм. Нүхэр Осоров даалгагдаһан эдэ малнуудаа һайнаар таргалуулжа, шэгнүүрыень дээшэлүүлээд, июнь һарада тушаахаар бэлэдхэжэ байна. Тэрэшэлэн эрье хонидой хоёр этара, хэдэн арбаад гахай шахалганда табигданхай.

Б.-М. Доржиев.

Хэжэнгэ.

Сүүд дээрэһээ

Архи нэрэгшэд хэһээгдэбэ

Бальчугов Федосей Николаевич һамгантаяа хоюулаа архи нэрэдэг хэрэгсэлнүүдые түхеэрээд, гаргаһан архяараа наймаа хэдэг байба.

Ториин аймагай Тынгирин тосхондо ажаһуудаг энэ хүн өөрөө архи нэрэхэһээ гадна, хүршэ Рыбковада хэрэгсэлнүүдээ саг үргэлжэ үгэдэг байгаа.

Энэ нютагта ажаһуудаг Л. А. Сухарева, Т. З. Сукнева гэгшэд Бальчуговһоо мүн лэ дутуугүйгөөр архи нэрэдэг байба.

Ториин аймагай арадай сүүд тэдэнэй гэмтэ хэрэгүүдые хаража үзөөд, элдэб болзороор хэһээхэ гэжэ шиидхэбэри гаргаа.

С. Имихелов.

КИНО

„ЕВГЕНИЙ ОНЕГИН“

Ородой агууехэ поэт А. С. Пушкинай «Евгений Онегин» гэжэ шүлэгөөр бэшэгдэһэн романиие уншаагүй хүн үсөөн лэ байха. Мүн энэ романаар суута композитор П. Чайковскиин зохёоһон оперо үргэн арадта баһал мэдээжэ ха юм. «Ленфильм» киностуди энэ хоёр зохёолой үндэһөөр «Евгений Онегин» гэжэ уран һайханай шэнэ фильм табиба.

Эгэшэ дүүнэр Татьяна Оля хоёрой гэртээ байтарнь Онегин, Ленский гэгшэд эмээл морёор хатаргаһаар хүрэжэ ерэнэ. Ленский Олитой урданай танил байһан тула удангүй сэсэрлиг соогуур сэнгэхээ ябашана. Тэдэнэр бэе бэедээ дурланхай байгаа.

Евгений Танитай үлээд, энэ тэрэ юумэн тухай хөөрэлдэнэ. Евгениин асуудалда Таня тобшохоноор, болгоомжотойгоор харюусана. Үндэр тэгшэ бэетэй, сэбэр шарайтай Евгениин гүн удхата үгэнүүдтэнь Татьянын зүрхэн абтажа, үнэн зүрхэнһөө дуралшана. Онегинэй мордоһоной һүүлээр Татьяна унтаха нойргүй зобоно. Аргаа ядахадаа, няниһаа инаг дуран тухай элдэб асуудал һурана. Һүүлэй һүүлдэ зүрхэлжэ Онегиндэ бэшэг бэшэхэдээ, тэрээндэ дуратайгаа мэдүүлнэ. Теэд Татьянын арюун мэдэрэлдэнь Онегин хүйтөөр харюусана.

Нэгэтэ бал дээрэ Онегин Олитой мазурка хатаржа, Ленскиие ехээр сухалдуулна. Ленский жүтөөрхөөд, олон зоной дунда Онегиниие доромжолжо, эшээнэ. Энээнэй эсэстэ тэдэнэр дуэльдэ гараха баатай болоһон байгаа ха.

Урданай һайн нүхэд хэрэггүй юумэн дээрэһээ арсалдаад, Ленский дуэльдэ алуулна. Нүхэрөө алаһандаа Онегин ехээр гажарна.

Баяд, ноёдой хооһон хубхай байдалһаа Онегин урмаа хухаржа, арад зондо туһатай ажал хэхэшье гээд туршана. Теэд тэрээнһээншье үрэ гаранагүй. Ажал гээшэмнай тэрээндэ ехэл түбэгтэй хажар байшоо. Россин газар дайдаар нилээд удаан тэнэһэнэй һүүлээр, Онегин Петербургдаа бусажа ерээд, Татьянатай уулзашана. Татьяна хадамда гаранхай байба. Сэбэр һайхан Татьяные Онегин харахадаа үнэхөөр дурлаад, тиигэһэнээ мэдэрбэ. Татьяна иигэжэ харюусана:

…Би таниие гуйнаб, Та орхихо
ёһотойт намайе.
Би мэдэнэб: Танай зүрхэндэ
омогорхолшье,
Нэрэ хүндэшье бии.
Би танда дуратайб (мэхэ
гаргаадшье яахаб),
Теэд би ондоо хүнэйб,
Тэрээнтээ бүхы наһаяа
холбохоб».

Татьянын ролиие артистка А. Шенгелая наадажа, Г. Вишневская дууень дуулана. Ольгиин ролиие артистка С. Немоляева наадажа, Л. Авлеева дуулана. Онегинэй ролиие артист В. Медведев наадажа, Е. Кибкало дуулана. Ленскиин ролиие артист И. Озеров наадажа, А. Григорьев дуулана. Артистнууд яһала һайнаар наадана, дуулана гэжэ тэмдэглэмээр. **Р. Цыдыпов.**

ХИЛЫН СААНАҺАА

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ойн баярай сесси

СТОКГОЛЬМ, майн 8. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй ойн баярай сесси мүнөөдэр Стокгольмдо нээгдэбэ. 350 гаран делегадууд—Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүд, тусхай уригдаһан хүнүүд—эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй эдэбхитэй ажал-ябуулагшад энэ сессидэ хабаадана.

Эб найрамдалай түлөө элитэ тэмсэлшэ, арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө уласхоорондын ленинскэ шангай лауреат доктор Андреа Андреен сессиие нээбэ. Бүхы дэлхэйдэ мэдээжэ болоһон Стокгольмско Уряагай 1950 ондо баталагдаһан городто — Стокгольмдо зарлагдаһан энэ сессиин делегадуудые Андреа Андреен халуунаар амаршалба. Эб найрамдалай түлөө уласхоорондын хүдэлөөнэй элитэ ехэ түлөөлэгшэд Эжени Коттон (Франци), Александр Корнейчук (СССР), Го Мо-жо (Хитадай Арадай Республика) гэгшэд үгэ хэлэбэ. Удаань сессиин адресаар ерэһэн амаршалгын телеграмманууд уншагдаа.

Германитай эбэй договор баталхын түлөө, буу зэбсэг хуряахын, атомна зэбсэг хорихын түлөө тэмсэжэ байдаг Европын профсоюзууд болон ажалшадай конференци нээгдэбэ

ГЕРЛИЦ-ЗГОЖЕЛЕЦ, майн 8. **(ТАСС-эй корр.).** Германитай эбэй договор баталхын түлөө, буу зэбсэг хуряахын, атомна зэбсэг хорихын түлөө тэмсэжэ байдаг Европын профсоюзуудай болон ажалшадай конференци мүнөөдэр эндэ нээгдэбэ. Хори гаран оронһоо ерэһэн делегадууд болон айлшад тэрээндэ хабаадана. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшад конференцидэ хабаадалсана.

ВФП-гэй түрүүлэгшэ А. Новелла конференцидэ хабаадагшадые амаршалба. ГДР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Г. Рау ГДР-эй правительствын зүгһөө амаршалгын үгэ хэлээ. Удаань делегадууд «Германитай эбэй договор баталхын түлөө, буу зэбсэг хуряахын, атомна зэбсэг хорихын түлөө ажалшадай хамтын тэмсэл» гэһэн темээр ВФП-гэй генеральна секретарь Луи Сайянай элидхэл шагнаһан байна.

В. И. Ленинэй „Материализм ба эмпириокритицизм“ гэжэ ном Румынида хэблэгдэжэ гараба

БУХАРЕСТ, майн 8. (ТАСС). Румыниин Арадай Республикын политическэ литературын гүрэнэй хэблэл В. И. Ленинэй «Материализм ба эмпириокритицизм» гэжэ зохёолые румын хэлэн дээрэ хоёрдохёо хэблэжэ гаргаба.

Гадаадын хэрэгүүдэ… министрнүүдэй Женев… болохо зүблөөндэ хабаа… СССР-эй делегаци

Женевэдэ майн 11-дэ нээгд… байгаа Гадаадын хэрэгүүдэ… нистрнүүдэй зүблөөндэ хаба… делегациие ССР Союзай Ми… нүүдэй Совет иимэ хүнүүдһээ… дүүлэн томилбо: А. А. Громы… СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэ… нистр (делегациие тэлгойло… делегациин гэшүүд—В. А. Зор… байгаа Гадаадын Хэрэгүүдэ… нистрын Орлогшо, Я. А. Ма… СССР-һээ Великобританида… даг Онсо, Бүрин эрхэтэ Э… сайд, М. Г. Первухин—ССС… ГДР-тэ байдаг Онсо, Бүрин… Элшэн сайд, А. А. Смир… СССР-һээ ФРГ-дэ байдаг… Бүрин эрхэтэ Элшэн сайд,… Сэлдатов—СССР-эй МИД-эй… легиин Гэшүүн, СССР-эй М… Америкын оронуудай Т… Даагша.

И. И. Ильичев, С. Т. Ба… М. А. Харламов, И. Н. Земс… генерал-лейтенант В. М. Кр… В. М. Хвостов, В. Ф. Груб… А. М. Александров, Г. И. С… А. Г. Ковалев, О. П. Селя… делегациин советнигүүдээр… логдоо.

Ядерна зэбсэгэй туршалг… зогсоохо тухай асууда… Женевэдэ боложо байһа… гурбан гүрэнэй зүблөөн…

ЖЕНЕВА, майн 8. (ТА… Ядерна зэбсэгэй туршалгые з… хо тухай асуудалаар боложо… гаа гурбан гүрэнэй зүблөөнэ… нөөдэрэй ээлжээтэ заседани… договорто хабаадагшадай… дайда дээрэ хиналтын системэ… тоохо тухай, тэрээнэй ажал… мэри тухай, договорто хабаад… цай зүблөөнүүд тухай тус… рой статьянуудай проектнүүд… шэн хэлсэгдэжэ, баталагдаба.

Алжирташи байда…

КАИР, майн 8. (ТАСС). … лиин 28-һаа 30 хүртэр Алж… болоһон байлдаанууд тухай… рай национально-сүлөөрэлгы… миин дээдэ командованиин… сэл эндэ толилогдобо.

Энэ үе соо Алжирай национ… но-сүлөөрэлгын армиин часть… Францин сэрэгүүдтэ 14 дахи… толоо гэжэ мэдээсэл соо хэлэ…

Алжирай партизанууд Фра… сэрэгүүд болон жандармын… дахин толожо доботлоһон, тэ… 17 пунктда гэнтын доботолго… байна.

Буэнос-Айреста тулал… болобо

НЬЮ-ЙОРК, майн 8. (ТА… Ассошиэйтед пресс агентствы… дээсэһэнэй ёһоор, салин хүлһ… щэлүүлхые эрижэ, Буэнос-Айр… забастовко хэһэн банкын… хаагшадтай полицинхид тулал… Банкын алба хаагшад өөһэд… эрилтые элирхэйлэн, демонст… хэхэ һэдэлгэ гаргаһан байна… шье полицинхид нюдэ уһату… газтай бомбонуудые тэдээн… шэдэбэ. Банкын олон алба хаа… арестовалагдаа.

БУРЯТ БАРИЛДААНАЙ ГУРИМ ШЭНЭЭР ЗОХЁОХО

Бүхэ барилдаан урда сагһаа уг гарбалтай, арад зоной дунда ехэ хүндэтэй байһан юм. Манай оронэй олон үндэһэ яһатанай бүхэ барилдаан ёһо гуримаараа илгаатай байдаг. Урдань һайндэрэй үедэ, хурим түрэ дээрэ һур харбаан, бүхэ барилдаан гэхэ мэтын һорёон болодог байгаа. Барилдаашадай эгээл солбон, хүсэтэйнь, арга гохотойнь бараниие диилэжэ гарадаг, тиигэжэ холуур суурхадаг һэн гэхэ.

Революциин һүүлээр бурят арадай дунда спорт бүри үргэнөөр дэлгэрээ. Илангаяа бүхэ барилдаан ехээр хүгжэһэн байна. Бүхэ барилдаагаар республикын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөн 1924 ондо түрүүшынхеэ үнгэргэгдөө һэн. Тэрэ гэһэһэнһээ хойшо (Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуехэ дайнай үеые тоолонгүй) бурят барилдаанай мүрысөөн жэл бүри болодог. 1957 онһоо хойшо һурагшадай дунда иимэ мүрысөөн эмхидхэгдэнэ.

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй үнгэргэгдэдэг болоходо, бүхэ барилдаанай дүрим баталагдаһан юм. Тиихэдэ абтаһан дүримые республикын физкультура болон спортын комитет 1956 ондо шэнэдхэн, заһаһан байгаа. Гэбэшье. барилдаанай дүрим мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусанагүй. Тэрээнһээ боложо бүхэшүүлэй тоо нэмэдэггүй, шадабари, мэргэжэлынь ехээр дээшэлнэгүй.

Мүрысөөндэ хабаадагшад бэеынгээ шэгнүүрээр иимэ категори боложо хубаарха ёһотой гээд дүрим соо бэшээтэй:

1. **Эрэшүүл:**
хүнгэн бэетэйшүүл —
70 килограмм хүрэтэр.
хүндэ бэетэйшүүл —
70-һаа дээшэ.
2. **17—18-тай эдиршүүл:**
хүнгэн бэетэйшүүл—
65 килограмм хүрэтэр;
хүндэ бэетэйшүүл —
65-һаа дээшэ.

Бэеын шэгнүүрэй талаар оройдоо хоёрхон категориин тогтоогдоод байхада барилдаанай техникэ ёһотоор хүгжэдэггүй байха юм. Хүндэ бэетэй бүхэнь бар хүсөөрөө нүгөөдэеэ даража унадаг ушар али олон үзэгдэдэг.

Бүхэ барилдаанай шэнэ дүримдэ шэгнүүрэй 5 категори бии болгобол һайн һэн:

хүнгэншэг бэетэйшүүл —
50 килограмм хүрэтэр.
хүнгэн бэетэйшүүл —
55 килограмм хүрэтэр,
дунда бэетэйшүүл —
60 килограмм хүрэтэр,
хүндэшэг бэетэйшүүл —
70 килограмм хүрэтэр,
хүндэ бэетэйшүүл —
80-һаа дээшэ.

Шэгнүүрэй иимэ 5 категори бии болгоо һаа, барилдаанай техникэ һайжаруулагдаха, бүхэшүүл өөһэдынгөө бэеын шэгнүүртэ найдахаяа болижо, солбон хурдандаа, хүсэтэй бэрхэдээ найдадаг болохо һэн.

Гарайнгаа үзүүрээр, али үбдэгөөрөө газарта хүрэхэдөө гү, али үгышье һаа үлэ мэдэг шорой шудархадаа илагдаһанда тоологдодог гурим арсалдаатай байна. «Бурядай залуушуул» газетын 1959 эной апрелиин 24-нэй номерто толилогдоһон «Барилдаае һайжаруулхын түлөө» гэһэн статьягай авторнууд И. Егоров, А. Холхоноев гэгшэдэй һанамжые дэмжэнэбди.

Иигэжэ газарта хүрэхэдөө илагдаһанда тоологдодог гуримые болюулха гэжэ тэдэнэр дурадхана. Тэрэнь зүйтэй гээшэ ха. Үнэхөөрөөшье энеэдэһэ хүрэмөөр ушарнууд тохёолдодог. Техникэ һайнтай, бэлэдхэлтэй, хүсэтэй барилдаашан ойлгомторгүйгөөр хургаараа газар һабардаад, диилдэһэндэ тоологдодог ха юм. Энэ гурим хуушараад, бурят барилдаанай хүгжэлтые хойшонь татана. Бэлэдхэл багатай зарим бүхэшүүл хам оролсон барилдахынгаа орондо, арга гохо хэжэ, нүгөөдэеэ гэнэдхээхые оролдодог. Бүхы бэеэрээ газарта щабуулһан (газарта хаягдаһан) хүн илагдаһанда тоологдохо гэжэ шэнэ дүрим соо бэшэхэ шухала.

Барилдаашын хүлдэ аһажа үргөөд, газарта хаяха, хойноһоонь, хажууһаань гохолжо унагааха — хоёр арга олон ушарта хэрэглэгдэдэг. Сабшалга, ашалга, дэгээдэлгэ гэхэ мэтэ арганууд хэрэглэгдэнэгүй шахуу. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, мүрысөөндэ хабаадагшадай олонхинь хэдэхэн үдэрэй туршада бэеэ бэлдээд, зариманиинь оройдоошье бэлдэнгүйгөөр ерэдэг байна. Бурят барилдаагаар саг үргэлжэ мүрысэжэ байдаг нэгэшье коллективые нэрлэхэнь бэрхэтэй. Тиимэһээ барилдаашадаймнай мэргэжэл дээшэлнэгүй.

Бүхэ барилдаанда яажа бэлдэхэб, тэрэниие хайшан гээд һайнаар үнгэргэхэб гэжэ олонхи бүхэшүүлэй мэдэхэгүй байдагынь һорёонойл үедэ элирдэг. Тиимэ бүхэшүүл бэлэдхэлгүйгөөр дүхэригэй дунда гараад, ээлжээгээ хүлеэжэ һуудаг, зариман пивээр ундаа харяадаг байгаа.

Мүрысөөнэй дүримэй ёһоор, барилдаашад майка, трусы, тапочка үмдэнхэй байха зэргэтэй. Энэшье гурим заримдаа эбдэгдэнэ: хүл нюсэгөөр, майкагүйгөөр барилдаха ушар үсөөн бэшэ ушардаг. Эдэ бүхы дутагдалнуудтай эрид тэмсэхэ ёһотойбди.

Советскэ Союзай, Европын, дэлхэйн чемпионууд болоһон суута барилдаашад А. Мекокишвили, Г. Шатворян, А. Ялтинян, Д. Цикакуридзе, М. Бабаев, К. Кэберидзе, Г. Мамедбеков болон бусад физкультурын эхин нэгэдэлнүүдтэ барилдажа эхилһэн байха. Тэдэнэрэй тиимэ ехэ илалтануудые хүнгэхэнөөр туйлаагүйнь элитэ. Өөр өөрын үндэһэнэй барилдаа эрхилжэ, тэрэнэй оншые ойлгожо абаһаниинь элитэ. Грузин, азербайджан, армян, татар, бурят, яхад барилдаанай зарим онол арганууд классическа, вольно барилдаануудта, самбода хэрэглэгдэдэг.

Хэдэн жэлэй саана Яхадай физкультура болон спортын комитет үндэһэ яһатанайнгаа барилдаанай гуримые шэнэдхэн хубилгаһан юм. Тиигэһэнэй ашаар бүхэ барилдаан тэндэ хараа байса хүгжэжэ, һайн үрэ дүнгүүдые үгэжэ эхилээ. Вольно барилдаагаар Россин Федерациин суглуулагдамал командада Яхадай түлөөлэгшэд оролсоно:

Сэлбон шамбайнарай спорт бологшо бокс манай республикада 1946 онһоо дэлгэржэ захалһан юм. Һургуули, институт, колхоз, совхоз болон предприятинуудта боксын секцинүүд эмхидхэгдээд, тэрээндэ залуушуул олоороо хабаадуулагдаа һэн. Энэ багахан хугасаада манай боксёрнууд ашагүйхэн амжалта туйлаа. XVI олимпийскэ нааданай, дэлхэйн чемпион, спортын габьяата мастер Владимир Сафронов, спортын мастернууд Виктор Бадмаев, Владимир Никэлаев, Бадма Жигмитов, Чимит Митупов, Михаил Дворкин гэгшэд урган гараа. Спортын мастер Велингтон Баранников СССР-эй суглуулагдамал командада оролсоод, боксоор Европын түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсахань.

Хэрбээ бүхэ барилдаанда за… анхарал хандуулаа һаа, бүхэ… най боксернуудтай адли амжа… туйлажа болохо ха юм. Спо… бүлгэмүүдэй болон эмхинүүдэй… зай манай республикадахи… вет нютагай барилдаа… ниитын инструкторнуудай семи… һаядаа үнгэргэхэнь. Спортын с… нүүдтэхи хэшээлнүүдые ха… гэжэ зүбөөр үнгэргэхэ тухай… семинар дээрэ хэлсэгдэхэ юм… гэжэ хүдэлмэреэ эрдэм ух… үндэһөөр ябуулбалнай, бурят… рилдаан үнэхөөрөө олон… спорт болохо, бүхэшүүлэймнай… дабари, мэргэжэл дээшэлхэ б… Бурядаар барилдажа эхилһэ… нүүд байн байтараа вольно, к… сическа барилдаанда хабаа… гансашье республикынгаа… мүн бүхы Совет оронойнгоо… тын нэрэ хүндые хамгаалал… дамжаггүй.

Г. БАНЧИК…

Спортын бүлгэмүүдэй б… эмхинүүдэй Союзай с… түрүүлэгшын орлог…

РЕДАКЦИҺАА: Бурят барилдаанай гуримай хуушараад, мүнөө үеын эрилтые хүсэд хангахаяа болёод байһан тухай хөөрэлдэһөөр үнинэйбди. Энээн тушаа республикын физкультура болон спортын комитедтэ һанамжа, дурадхалнууд олоор ородог байһан юм. Тиигэбэшье тус комитедэй хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала асуудалда хайша хэрэгээр хандажа, бүхэ барилдаанай гуримые шэнэдхэн хубилгахын тула юушье хэнэгүй.

Бурят ороной Росситай һайн дураараа нэгэдэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойн тэмдэглэгдэхэеэ байхада, нүхэр Банчиковай статья соо дурдагдаһан асуудалнууд илангаяа шухала болоно. Энэ статья тухай һанамжануудаа бэшэхыетнай барилдаашадые, физкультура болон спортын хүдэлмэрилэгшэдые, уншагшадые уряалнабди.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕ…

Республикын үнинэй врач **Серафим Федорович МАРТИХАЕВАЙ** наһа бараһан тухайда Бур… АССР-эй Элүүрые хамгаа… министерство, медицинскэ … мэрилэгшэдэй профсоюзай … республикын больницын колле… гүнзэгы гашуудалтайгаар … сээд, гэр бүлынхидтэнь шана… мэдүүлнэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26, Телефоны редакции: редактора —46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская —35-95, бухгалтерия—37-32, Для междугородных переговоров—16.

Н01035. Типография Министерства культуры Бурятской АССР. Зак. № 485…